

ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ

ORGANUL UNIUNEI GENERALE A NOTARILOR DIN ROMÂNIA
DIRECTOR: ALEXANDRU COMȘA. REDACTOR: IOAN STOICA

SUMARUL:

1. *Unificarea administrativă (Continuare)*
2. *Teorie și practică.*
3. *Chemare la datorie.*
4. *S'a întâmplat minunea.*
5. *Asociațiunea și funcționarii din plasă.*
6. *Metamorfoze administrative.*
7. *Spre administrația viitoare.*
8. *Problema economică și salariile funcționarilor publici.*
9. *Criza.*
10. *De ale asociației.*
11. *Salarizarea funcționarilor rurali.*
12. *Proiectul de lege pentru drumuri.*
13. *Crăciunul notarului.*
14. *Mântuitorul.*
15. *De ziua Domnului.*
16. *Moș Crăciun etc.*
17. *Informațiuni.*
18. *Jurisprudență.*

Recomandăm cu toată căldura, fiind de strictă necesitate în exercitarea corectă a atribuțiilor de ordin administrativ lucrarea

Repertoriul legilor și regulamentelor (1862—1931)

de **D. Teșan**, subdirector general în Ministerului de Interne. Cu ajutorul acestei lucrări vom putea afla în Monitorul Oficial orice lege care ne trebuie. Această lucrare nu trebuie să lipsească din nici un birou. Cartea este tipărită în bune condiții tipografice și costă 250 lei. Se poate comanda dela autor.

A V I Z

Aduc la cunoștința Domnilor Colegi, că mai posed câteva exemplare din

Calendarul Notarului 1931

pe cari, având în vedere timpul înaintat și împrejurările financiare actuale, le vând cu preț scăzut de 150 lei pro buc., în care sumă sunt socotite și cheltuielile poștale și de ambalaj.

Ioachim Sas notar, Slatina-Timiș
jud. Severin.

Dilor Notari, Primari și Casieri

Procurați tabloul impozitului proporțional, pe facturi și pe salarii. Costul uoui exemplar 25 Le și speșele poștale. Se poate comanda la D-l Iuliu Bernath, contabil la Administrația Jud. Cluj.

Domnii Dr. Laurențiu V. Poruțiu și Dr. Paul Krasznay

au onoare a aduce la cunoștința on. publică că începând cu ziua de 1 Iulie 1931 și-au deschis birou advocațional în **Cluj**.

Str. Iuliu Maniu No. 39.

Din trecutul Neamului Nostru

Istoria Românilor pe înțelesul tuturor. Este o admirabilă lucrare de istorie populară, care nu poate lipsi de pe masa nici unui român. De vânzare la Profesorul Andrei Crăciun, Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand No. 12. Preț 150 Lei. La comandă se expediază în contra ramburs.

Recomandăm cu toată căldura fiind de strictă necesitate în exercitarea corectă a atribuțiilor de ordin administrativ atât Domnilor notari secretarii comunal, jandarmi cât și oricărui funcționar administrativ lucrarea

Codul Administrației Rurale

Volumul I. cuprinzând peste 700 pagini, de Ș. Constantinescu, notar, Joseni Buzău.

Prețul e de Lei 180, trimițându-se și după primirea unui acout de 50 Lei de exemplar. — La fiecare exemplar se anexează câte o factură de descărcare în cazul când se procură pe seama primăriei etc. — Adresați comenzile la autor în *Joseni Buzău*.

ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ

ORGANUL UNIUNEI GENERALE A NOTARILOR DIN ROMÂNIA

DIRECTOR: ALEXANDRU COMȘA.

REDACTOR: IOAN STOICA

Unificarea administrativă și legiuirea referitoare a statului român întregit

— Urmare. —

La aceștia se vor putea adăuga prin lege și membrii de drept și membrii cooptați. Intre membrii cooptați pot fi și femei majore.

Aceste dispoziții formează temelia legiuirii speciale în materie administrativă.

De sine înțeles, că legea administrativă ca cea mai apropiată trebuințelor vieții de toate zilele, trebuie să-și aibă temelia în solul național și să corespundă mentalității, necesităților și tradiției unui popor. Ea trebuie să fie produsul istoric al vieții naționale și al legilor biologice din viața societății.

Bine înțeles, că orice inovații au darul să stârneasce nemulțumiri și să producă schimbări, cari dacă nu vatămă direct interese, în tot cazul produc modificări față de trecut.

Față de aceste de obicei sunt refractari în primul rând funcționarii ministerelor.

Suntem necesitați a recunoaște, că partea covârșitoare din aceștia sunt rutinari cu prea puțină pregătire teoretică pentru importante posturi, ce le ocupă.

De aci groaza lor sfântă de orice prineniri și inovații, care pentru considerații de comoditate caută a împiedeca orice reforme după spiritul și cerințele vremii.

Premise toate aceste, vom trece la analizarea.

I. LEGII PENTRU UNIFICAREA ADMINISTRATIVĂ.

Această lege a fost publicată în „Monitorul Oficial” din 14 Iunie 1925.

Inceputurile ei datează însă încă din anul 1918, când la Iași, în refugiu, cercul de studii al partidului liberal a pregătit anteproiectul de lege pentru descentralizarea administrativă și anteproiectul de lege județeană, publicate la București în anul 1921 cu introducerea de C. D. Dimitriu și cu expunere de motive de Dim. I. Nicolescu.

Spiritul îngust de centralizare și defectele legiuirii anterioare, provocase deja reacțiuni în cercuri largi, chiar în vechea Românie.

Se vede, că organizarea administrativă a Basarabiei a stârnit și un fel de interes al comandantului militar de atunci al Basarabiei, mai târziu ministru de interne în guvernul liberal, general Artur Văitoianu.

Din anul 1922 au început discuțiile mai intensive, și în mare taină, cu concursul unei comisiuni, s'a pregătit proiectul de unificare, mai ales sub auspiciile domnilor C. D. Dimitriu și Al. Crăsnaru, secretarul general al ministerului internelor de mai târziu. Acest proiect, deși primit cu nemulțumiri și chiar cu ostilitate din partea opiniei publice, și în deosebi a oamnelor de specialitate, în anul 1925 a devenit lege.

În cele următoare vom expune conținutul ei după titluri.

Titlul I. Impărțirea teritoriului regatului. Autorități administrative și electivă locale. Autorități de control.

Titlul II. Comuna.

Titlul III. Județul.

Titlul IV. Dispozițiuni comune.

Titlul V. Reprezentanții autorității centrale. Organe de control.

Titlul VI. Dispozițiuni finale și transitorii.

Accentuăm înainte de toate, că aceasta lege n'a reușit să realizeze o descentralizare administrativă efectivă, impusă prin art. 108 din Constituția țării.

Prea simplistă pentru viața socială avansată, în special în provinciile realipite, a avut ca normă conducătoare o tuteală strivitoare a statului și cea mai necruțătoare centralizare.

Defectuozitatea și lipsa de pregătire temeinică o recunoaște de altcum chiar expunerea de motive a acestei legi în următoarele:

„Știm bine, că prin acest proiect de lege nu am rezolvat definitiv și nici în mod desăvârșit problema în toată complexitatea ei.

Facem însă un prim pas spre mai bine, o primă îndrumare, pe care timpul și experiența o vor cerceta și completa”.

Condițiile primordiale ale unei bune administrații: conștiința, personalitatea, energia, independența, mobilitatea, expeditivitatea, celeritatea și răspunderea efectivă a organelor administrative pentru călăirile de lege, lipsesc din ea cu desăvârșire.

Între organele deliberative și executive legătura este prea slabă.

Legea ocolind de multe ori, sau abandonând cu desăvârșire problemele de importanță, face lux de dispoziții în chestii cu totul secundare, cari putea să fie rezervate regulamentului de executare.

Lipsa de precizie este izbitoare la ochi, și ca în cele mai multe legi mai noi — par'că înadins căutată.

Consilii, delegații și comisii se pun cu greutate de plumb în calea oricărei mișcări libere și oricărei inițiative și întreaga structură a legii se întemeiază pe lipsa de încredere, în care rolul organelor executive este cu totul șters, și funcționarii de carieră rămân niște figuranți, mașini neînsuflețite, destinate la o rulare stereotipă, fără rost și fără autoritate, în lăuntru și în afară: față de marele public.

O greșală cardinală a legii este, că n'a considerat rostul și importanța comunelor sub raportul numeric al populației, ci le-a împărțit simplu în comune urbane reședințe de județ, comune urbane nereședințe și comune rurale. Or, se știe, că multe dintre comunele urbane nereședințe au importanță mai mare decât o serie întreagă dintre cele de reședință.

Desvoltarea în viitor, indică precis și categoric, că orașele vor avea un rol covârșitor, și grija noastră de căpetenie trebuie să fie cucerirea și stăpânirea acestor centre naturale de gravitație.

Pentru acest motiv chestia orașelor reclamă, dacă nu o lege specială, cel puțin un capitol special, cu dispoziții în spiritul vremii.

Primarul și prefectul, singurele autorități cu atribuții, erau făcuți robi ai consiliilor și delegațiilor permanente, chiar și în cele mai neînsemnate chestiuni, iar însuși ministerul de interne rob al consiliului superior administrativ.

Corporațiile vârite în chestii de executivă sunt totdeauna piedicile permanente ale unei bune și lenicioase administrațiuni. În legea pentru unificarea administrativă au ajuns însă adevărate cătuși pentru orice inițiativă.

În special au pus piedeci insurmentabile sub acest raport avizele obligatorii ale delegațiilor permanente pentru primari la comune, pentru prefecti la județe, și avizele consiliului superior administrativ pentru însuși ministrul de interne.

Pentru deplină orientare amintim numai un caz caracteristic.

Sub imperiul acestei legi în întreaga țară erau 8879 comune.

Regulamentele acestor comune, conform art. 270 al legii pentru unificarea administrativă, trebuiau aprobate de minister cu avizul consiliului superior administrativ.

Presupunând, că fiecare comună pentru trebuințele sale urma să elaboreze numai un număr de 10—12 regulamente, — numărul total al acestora au fi dat cifra de circa 100.000

Punând acum cazul, că consiliul superior administrativ pe lângă numărățile sale agende și preocupări înșirate în lege, ar fi putut desbata și a-și da avizul în fiecare zi pentru trei regulamente, anual se putea aproba circa 1000 regulamente.

Trebuiau deci unasută de ani, ca să poată avea toate comunele regulamente aprobate.

La atari ecoscențe și imposibilități ducea centralizarea fără raționament.

Mai scoatem în relief ca greșală fundamentală a legii, necesitatea inexorabilă de a avea în fruntea județului un cap administrativ, funcționar de carieră, fără care nu se poate închipui nici independența, nici continuitatea serviciului și nici o descentralizare adevărată și reală.

Iată ce spune expunerea de motive a legii în această privință:

„Este evident, că într'o organizare descentralizată ideală, prefectul ar trebui să rămână numai un comisar al guvernului cu dreptul de supraveghere și control.

Cu toate aste însă aceasta soluțiune, la care tindem, nu o putem adopta pentru perioada de tranziție când autoritatea centrală este ținută a exercita o acțiune mai directă în conducerea administrațiunii locale“.

Față de aceasta însă adevărul este, că omisiunea soluțiunii corecte s'a făcut exclusiv pentru interese politice, care nu permiteau emanciparea adevărată și independența integrală a administrației.

Evident este însă, că e o imposibilitate și fizică și morală pentru prefect de a executa și de „a controla și supraveghea“ totdeauna, cum prevedeau art 33, 352 din legea menționată.

Practica zilnică a dovedit, că prefectului i se cerea o imposibilitate, când se puneau în cărua lui toate atribuțiunile prevăzute de lege.

Politica, reprezentarea, călătoriile oficiale și alte preocupări nu-i dădeau răgaz nu pentru studiarea și revolvirea, dar nici pentru simpla iscălire a actelor.

Pretorul din organ cu largi atribuții și mare autoritate, a ajuns prin dispozițiile art. 355—365, un simplu organ de control fără suprafață și fără autoritate.

Singuri notarii prin dispozițiile art. 366—372 din legea au ajuns la situație și atribuții mai corespunzătoare.

Cu toate aceste legea pentru unificarea administrativă a avut importantul merit de a fi statificat pe toată linia autoritățile administrative dela minister preste, prefect, subprefect, prelor și până la notar, pentru toate provinciile românești.

Prin aceasta dispoziție înfăptuită repede și fără șovăială, s'au dat directive cu totul noi administrației românești și s'au deschis imense posibilități, ca elementul românesc băstinaș, prin instituțiile publice și CU CONCURSUL EFECTIV AL AUTORITĂȚILOR ADMINISTRATIVE, să fie reșezat în drepturile sale, și ridicat din situația culturală, financiară și economică precară în care a ajuns prin tratamentul vitreg și neomenos al regimurilor apuse.

Noi știm, că sub fostul regim unguresc aproape 5 decenii diferitele guverne, și mai ales prim-ministrii Coloman și Ștefan Tisza, au dus o luptă aprigă pentru statificarea administrației din rațiuni de stat. — care există și azi la noi, — dar fără rezultat, — și abia în preajma războiului, la 12 Iunie 1914, s'a putut depune din partea eminentului administrator de carieră, fostul ministru de interne Ion Sândor proiectul de lege referitor la statificarea administrației — care însă n'a mai devenit lege.

La noi prin legea pentru unificarea administrativă acest principiu de covârșitoare însemnătate a fost realizat fără zgomot și cu prospecte de eminente urmări.

Rezultatele obținute sub acest raport au corespuns așteptărilor și îndreptățiau un progres tot mai vădit.

Alt mare merit indiscutabil al legii unificării administrative rămâne, că ne-a dat cadrele și prima

îndrumare pentru rezolvarea acestei probleme în complexitatea ei.

Dispozițiile ei formau osatura, pe care urma să se construiască edificiul administrației moderne a României întregite.

Amintim aici, că legea pentru organizarea administrației comunale a orașului București din 7 Februarie 1926 și legea pentru organizarea consiliului superior administrativ din 12 Decembrie 1925, sunt corolare și întregitoare a legii pentru unificarea administrativă pe baza principiilor depuse în aceasta lege.

II. LEGEA PENTRU ORGANIZAREA ADMINISTRAȚIUNII LOCALE.

Defectuoșitatea și emancipările legii pentru unificarea administrativă și în special spiritul ei de centralizare exagerată, au provocat curând întemeiate obiecțiuni și o agitație, care după abia 3 și jum. ani de aplicare au dus la votarea unei legi noi cunoscută sub numirea de lege pentru organizarea administra-

țiunii locale publicată în „Monitorul Oficial” No. 170, partea I, din 3 August 1929.

Din reacțiune față de legea anterioară și pentru interese politice ușor de înțeles, aceasta lege a mers tocmai în contrarul extrem față de spiritul centralist al legii anterioare.

Dăm și din aceasta un rezumat pe titluri:

Titlul I. Impărțirea administrativă a teritoriului.

Titlul II. Comuna.

Titlul III. Județul.

Titlul IV. Directoratele ministeriale locale.

Titlul V. Asociațiile județene generale.

Titlul VI. Tutela și controlul administrațiilor locale.

Titlul VII. Dispozițiuni comune.

Titlul VIII. Dispozițiuni generale și tranzitorii.

Aceasta înșirare pe scurt învederează clar marile deosebiri principiale între aceasta lege și legea anterioară a unificării administrative.

PETRE ROȘCA.

(Va urma.)

Teorie și practică . . .

Deunăzi un ziar se ocupă de educația profesională a funcționarilor publici, chestiunea pusă de către delegațiunea suedeză la al IV-lea congres al științelor administrative, ținut în 1930 la Madrid.

Comentând raportul, referitor al delegațiunii suedeze, apărut în „Revue internationale des sciences administratives”, cronică arată, cum în Suedia, cu administrație foarte bună, administrația locală este condusă de funcționarul de carieră numit „landessekretare”, care are drept de decizie pentru mai toate problemele județului. Tot-acolo, pentru a fi numit în unele funcțiuni, concurentul trebuie să dovedească o practică administrativă făcută în prealabil.

Din cele de sus se desprind trei lucruri: 1.) că în Suedia este o administrație de model; 2.) că administrația se face de către funcționari de carieră; și 3.) că nu se numește oricine funcționar superior deadreptul, fără a dovedi și practică și calificare.

Pentru postulatele acestea cari sunt, evident, o condiție sine qua non pentru o bună administrație, am militat și voi milita totdeauna. Am făcut aceasta în diferite congrese administrative și în nenumărate articole de reviste de specialitate. Am arătat consecințele detestabile ale numirii oamenilor noi dintr-una directori de prefecturi, chestori de poliție, etc., cum avem atâtea cazuri.

Dar nici unul dintre guvernele noastre nu au îndrăznit să aplice acele desiderate ale oamenilor de specialitate, cu toate că la noi militează pentru ele, pe lângă argumentele generale și importante interese speciale din punct de vedere național.

Greșala sub acest raport a început-o încă reforma administrativă din 1925, când a dat comunele și jude-

țele pe mâna organelor electivă investite cu putere executivă, nu numai de control.

Legea din 1929, apoi în loc să corecteze acest inconvenient pretutindeni periculos pentru buna gospodărie și în unele locuri și pentru interesele naționale, a înrăutățit încă situația.

Oamenii noștri de conducere au voit să realizeze „principii” ca: democrație, descentralizare, etc., cari sunt la modă, cari însă sau au fost rău înțelese și aplicate, sau în multe locuri s'au dovedit cu totul neacomodate pentru o bună conducere gospodărească-edilitară.

Ar fi timpul să rupem cu tradiția de a umbla să realizăm *formele* la modă, și să asigurăm, cu orice preț o bună administrație, care asigură la rândul ei ordinea, bune condițiuni de producție și întărește Țara.

Dacă vom fi tari, numai atunci vom fi respectați și înăuntrul și înafară, nu dacă vom căuta să aplicăm servil „democrația” rău înțeleasă și să dăm banchete la orice străin, care trece pe la noi.

Recentul exemplu al Germaniei poate să convingă pe oricine, că celor tari toate le este permis: la 15 Iulie, a trebuit să plătească 100 milioane dolari. În loc de aceasta, mai cere credite și 'i-se dau.

Iar noi ne maltratăm economicște funcționarii, instituțiile și industria noastră pentru a fi plătitori exacti în străinătate, aplicăm principiile cari credem că sunt pe placul străinătății și n'avem credit, cu toate că... dăm banchete, decorații și ne închinăm la tot ce nu este român, tocmai numai pentru că nu este român.

Până când?

E. DANDEA,
Tg.-Mureș.

Chemare la datorie

Diferitele curente, mișcarea oricărei pături de popor, toată truda dusă de orice clasă de oameni, — cari tind să ia în mână conducerea de directive din viața socială, economică, culturală a semenilor săi, găesc cel mai demn răsument la enorma mare a maseilor, — prin tipar.

Setea lor de-a ști, — numai prin slova scrisă, se poate satisface.

Azi, țări din departe, — fără a putea fi împiedecate de granițe și spațiu, — se războiesc între ele, — prin scris.

Scrisul, și prin el: litera, servește și e servită de toți.

Mecanismul vieții noastre de toate zilele, are cel mai bun motor... scrisul!

El e azi conștiința vieii a lumii întregi!

Litera lui te ucide și te învie; pedepsește și respălătește...

Ea e puterea fără de care omenirea nu mai poate exista.

Se poate închipui azi viața socială, fără scris, fără presă?

Ea stăpânește suflete, dă viață principiilor, ține la suprafață caractere; e cuib, unde toate și, tot își găesc loc.

Dar presa își îndeplinește numai atunci cu demnitate chemarea sa, când e în slujba dreptății și adevărului. Căci numai atunci va putea înfrunța și va putea ieși teafără și curată din încercările negre a acelor, cari tind în umbră și 'n tainicul întunerec să le rămână ascunsă puterea.

Societatea de azi, se desparte mult de cea de ieri!

Curățenia trecutului a prins rugină și azi cinstea e pusă la grea încercare.

O organizație de seama Asociației generală a notarilor din întreagă România, cu diferiții ei membri și cu numărul mare, — de care dispune — va putea, ceea ce și trebuie să fie, — prin o bună organizare a „Administrației Române“ —: cuvânt hotărâtor în viața administrativă locală.

Prin tribuna deschisă a acestei Reviste, pleiada tinerilor notarilor, — găesc brațe deschise și loc potrivit pentru afirmarea atâtor și atâtor gânduri, principii, directive..., ce azi răzlețite zac în sufletul atâtor, prin cele mai ascunse colțuri de țară.

Așa fiind, — să ne dăm seamă, că păcătuim și contra unui popor, care până la ieșirea lui de suprafață, — chiar destul suferise.

Interesele tagmei noastre, se confundă cu ale poporului, din care facem parte.

Lupta pentru interesele noastre, — e lupta dărză pentru scoaterea din întunerec a poporului nostru! Sufletul vieții dela sate, — a fost și este doar și azi: notarul.

Activitatea lui cinstită, curățenia sufletului lui purtată în îndepărtatele locuri dela țară, va fi cheazășie vie, că viitorul poporului nostru, — va fi stâncă puternică, de care se va isbi orice încercare rușinoasă și luciul arginților nu va avea farmecul, de-a așeza oameni pe scaune nemeritate.

Va dispărea mirajul înșelător și de acum va servi: cinstea, truda..., iar puterea lui va fi întrebuintată în slujbă de dreptate și la loc cuvenit.

Numerai așa vom fi ocrotiți și de puteri înalte, într-o îndeplinirea mizuințelor noastre!

ISAC E. ISACU.

S'a întâmplat minunea

Legea O. A. L. la art. 179 dispune, că delegațiile consiliilor județene vor fixa taxele pentru lucrările particulare ce vor întocmi notarii și secretarii comunali pe seama părților, cari li-se adresează în acest scop, — dar nici prin dispozițiile aceluși articol, nici prin alte dispozițiuni nu s'a lăsat delegațiilor vizate dreptul de a aprecia natura actelor ce pot întocmi notarii, iar dispozițiunile din alte legi îi opresc pe aceștia de a redacta numai acte cu caracter juridic și acte, ce reclamă autentificarea.

Unele delegații jud., ba cea mai mare parte din ele, au înțeles ce vrea să spună legea și au înscris numai în vechiul regulament sumele ce vor putea încasa notarii după lucrările particulare specificate în el, dar în altele s'au elaborat „Tarif“-uri speciale, prin cari se încălcă în picioare atâtea drepturi câștigate de notari și exercitate de timp îndelungat spre mulțumirea poporului nevoiaș de la sate.

Între județele cu dispozițiuni speciale, se numără și județul Severin, unde Comisia interimară, alcătuită din „Tarif“ după schițajul regulamentului alcătuit de Minister în anul 1928, a lăsat afară contractele, cererile către autoritatea funduară, declarațiunile, obligațiunile, testamentale, schițele topografice, cu un cuvânt toate lucrările cu cari se știu îndeletnici și avo-

cații, apoi unele lucrări bagatele și aproape inexistente, iar de inventare, a legat și evaluarea succesiunilor.

Prin această măsură nu s'a făcut alta, decât, s'a abătut apa la moara avocaților, fără considerre la faptul, dacă prin aceasta sunt mai bine sau mai rău servite interesele populației nevoiașe dela sate, care ar fi mai chemată a-și spune cuvântul în cauză și care va simți efectele binevoitoare ale „Tarifului“.

De-aci înainte nu-i mai este permis țaranului să moară, până-când sosește domnul avocat dela distanță de zeci kilometri, ca să-i facă testamentul, sau eventuală declarație ce ar voi să facă. Spesele de deplasare ale avocatului sunt mult mai mari decât întreaga sumă ce ar fi avut țaranul a plăti notarului pentru întreaga lucrare, — apoi unde rămâne onorarul, care poate fi nelimitat. Contracte nu se vor mai face, căci după cum m'am pronunțat la timpul său, sunt țărani, cari nici nu vreau să audă numirea de avocat și nici legași nu s'ar lăsa duși la avocați. Schițe topografice am făcut de multe ori și pentru avocați, căci erau cazuri, când după cartea funduară nu se putea omul orienta, iar din hărțile funduare trebuia să descifreze parcela căutată, zile întregi. O radiere de ipotecă, sau a unei sarcini bagatele, ca uzufruct ș. a. se va putea face numai de avocați după

prescripțiile „Tarif“-ului, dar în realitate se vor face toate acestea de ori-cine, pe plată, sau fără plată, — după cum vor fi și împrejurările.

Dar încă nu e sfânta scriptură un „Tarif“ și mai sunt atâtea instanțe chemate a-și da cuvântul în cauză, adecă a se pronunța, cari sunt acte cu caracter juridic etc., căci dacă la timpul său Ministerul de Justiție și-a dat avizul în sensul, că lucrările cuprinse în regulamentul pentru lucrările particulare, ce pot întocmi notarijii comunali, nu sunt acte cu caracter juri-

dic și cele cuprinse în el, se pot întocmi de către notari.

Ar fi la locul său, să se facă o uniformitate întru cât privește caracterul actelor și taxele ce se pot percepe pentru redactarea lor, căci toți suntem sub ocrotirea aceleiași legi, în aceleiași țară și nu lucrează unul mai bine decât celălalt, pentru ca aici să fie remunerat într'un fel, iar în vecinătate altfel, ca unul să poată întocmi acte, pe cari altul nu are dreptul a le întocmi.

I. SAS.

Asociațiunea și Funcționarii din plasă

Cred de cuviință să atrag atențiunea notarilor și secretarilor comunelor rurale, asupra necesității, ce ar fi ca să se întrunească în Asociațiuni Corporative pe Județe, să-și strângă rândurile, să înceapă a se înțelege între dânși, a se cunoaște mai bine, a se apropia și a lua măsuri proprii pentru îmbunătățirea soartei lor, pentru ridicarea nivelului lor cultural, pentru întărirea prestigiului moral cu care trebuie să se înconjoare, pentru solidaritatea spirituală, care singură îi va apăra și susține, față de neajunsurile de tot felul de cari, cu drept cuvânt, s'au plâns în trecut, acești apostoli ai administrației Țării, și continuă a se plânge și astăzi.

Pentru a-i stimula la acest pas bine făcători, prin diferite articole publicate, le-am dat exemple din alte țări, cu administrațiuni mai progresiste ca a noastră; i-am pus în curent, cu cele ce se petrec în țările Occidentului, unde notarii și secretarii comunali, își cunosc mai bine interesele și drepturile, știu să și le cultive, trăesc prin ei înșile, fără ca cu toate acestea să aibă, ca la noi, garanția stabilității, nici avantajele materiale, ce le sunt sigurate prin noua Lege pentru Organizația Administrației Locale, care în curând se va depune în Parlament.

Indemnăm din nou pe notarii și secretarii comunali să reflecteze, să se gândească matur la binefacerile ce ei pot trage din asemenea asociațiuni frățesti. Cu gândul curat, desbrăcați de orice idee subversivă, conduși numai de tendința laudabilă, de a se perfecționa în arta de a administra, de a se face destoinici pentru funcțiunea onorabilă și grea ce îndeplinesc, a-și apăra în comun, și cu puteri unite interesele legitime ale Corpului, a pune o pavăză ocrotitoare contra nedreptății și arbitrarului, ori de unde ar porni el, a pune bazele unei desfășurări progresive și continue a solidarității factorilor administrațiunii, a spiritului de corp, iată adevărate idealuri, la care este și cinstit și foarte vrednic a lucra oricine din cei cari si-au făcut din cariera administrativă telul întregii lor vieți.

Din parte-ne vom fi fericiți dacă indemnul nostru sincer și desinteresat va fi luat în seamă. Fie ca cei chemați și aleși să știe a profita, fie ca glasul nostru să nu răsună în pustiu, fie ca inimile celor direcți interesați să nu rămână reci la acest indemn pornit din suflet neoprihănit și generos din dorința unică de a fi mereu folositori aceluia cari au format neîncetat pentru noi subiecte de preocupare și de grije.

Adunați-vă în ale administrației. Strângeți rândurile, cunoașteți-vă mai bine între voi, dacă voști ca și lumea cealaltă să vă cunoască și să vă aprecieze mai bine și cu folos.

Spuneți-vă unul altuia păsurile, aspirațiunile și idealul vostru; faceți ca ele să fie știute de toți și să fie examinate și judecate la lumina zilei.

În voi stă puterea! Dela voi singuri vă va veni ocrotirea și progresul.

Scopul vostru unic să vă fie înălțarea intelectuală și culturală, mijloacele să vă fie morale și grija, respectul ordinii și legalității. Îmbunătățirea materială la care aveți dreptul va veni de sine cu Legea Armonizării Salariilor, căci acestea sunt rezultatele neînălțurabile ale unirii și înfrățirii.

De mult încă șefii noștri superiori din Minister și întreagă suflare a României stă cu ochi pironiți la voi, talpa administrației și obârșia aplicării legilor și dreptății. Spre voi îndrănesc să-și îndrepte speranțele acei ce năzuiesc încă a face din administrația țării un oficiu sfânt și respectat.

Întreagă suprafață administrativă rurală a țării se va schimba prin voi, căci încă odată, numai voi ați purtat greutatea și către voi se îndreaptă speranțele. Fiți mândri, nu umiliți, fiindcă voi reprezentați munca, cinstea, sacrificiul și adevăratul apostolat.

Concursul nostru necondiționat și entuziast, vă este asigurat. Nu vom osteni și nu vom cruta nimic spre a vă călăuzi, pentru a vă arăta mijloacele cele mai practice spre a vă îndeplini îndatoririle ce aveți.

Cereți sfatul și sprijinul prim-pretorului care este șeful plășii voastre. IOAN M. GEORGESCU,

Dr. Ioachim Sas, cel mai activ colaborator al nostru.

Metamorfoze administrative

(Reflexii.)

Până 'n 1915 găsim în România patru legi de administrație locală, tot atâtea reminiscențe ale unui trecut întunecat în regiunile alipite.

Și numai după această dată s'a încercat, ca să se unifice legile administrative ale tuturor părților alipite României-mame.

S'a observat, că în felul acela guvernarea e greoaie, ba chiar imposibilă.

Această lacună de extremă gravitate, trebuia s'o completeze legea administrativă votată în anul 1925, care trebuia să fie emanația principiului dimaainte determinat în art. 109 al Constituțiunii țării.

Acest principiu era descentralizarea administrativă.

Întru cât a satisfăcut legea acestui dicton, s'a văzut la timpul său!

La scurt timp, de când s'a încercat să se facă unificarea administrativă prin legea din 1925, așa zisă descentralizatoare, în părțile transilvănene s'a observat un început de luptă, în aplicarea legii, pe două concepții diferite.

Lupta s'a încins între organele tutelare, — căroro le convenia să dicteze singure, fericind comunele cu fel de fel de ordonanțe, cari ciupiau din drepturile bielor comune, — și între comune, cari țineau să lucreze în înțeleșul legii, a cărei spirit, — deși în umbră, — lasă să apară tendință de descentralizare.

Și așa am ajuns, ca să se lucreze în formă centralistă, cu o lege, care avea menirea să satisfacă o cerință constituțională, de-a descentraliza serviciile, care se ocupau de interesele locale ale comunelor.

În o stare de lucruri, create de părerile diferitelor organe, cari aplicau legea administrativă, de-a nesocoti realitatea, legea așa cum se executa, nu mai era intențiunea legiuitorului, nu mai putea dăinui, ajungând vremea, de-a fi modificată sau în întregime abrogată.

Și astfel ne pomenim în 1929 cu o a două lege, condusă de principiu și mai descentralizator, decât Legea pt. U. Adm., care urmărește totodată și „descentralizarea Serviciilor Statului și deci o reorganizare a tuturor Departamentelor“.

În această lege s'a căutat a se da expresiune vie tuturor tradițiilor din regiunile Țării Românești, ținându-se seamă de diferitele mentalități din regiunile țării, dând posibilitate, ca fiecare colț de țară așa să-și trăiască viața administrativă, cum a fost și până atunci obișnuit, deoarece de alte griji e cuprins bucovineanul, alte necazuri găsești la basarabean, bănățean, ardelean, vechiu-răgățean.

Vedem deci, că legea din 1929 a fost condusă de deziderate sănătoase și dacă se lăsa, ca timpul să-și spună cuvântul, după o aplicare de 5—6 ani, poate ne convenia.

Dar au fost cercuri, căroro nu le convenia forma de prea largă descentralizare și credeau, că prin forma aceasta prea progresată, se sapă temelia Statului Român, ajungând să se întărească regiunile în dauna unității de Stat.

Ori Regiunile formează Statul, și nu invers!

Și cu toate astea bărbați de seamă, cari pe ieri-alaltăieri asemănau mișcările de regionalism dela noi, cu acelea din Italia și Germania și se minunau de progresele de-acolo datorate simțului de conservare a regiunii, — azi s'au lăsat seduși de mirajul vorbelor seci, ca să devină cei mai potrivnici ideii de regiune.

Și așa vedem, că în o bună zi dispăre orice rămășițe de voință pentru a întrona și pe mai departe, — la sate și oraș, — forma de gândire proprie, lăsată fiind să-și continue viața unitățile administrative, sub principii pronunțate centralizatori.

Și azi suntem în așteptare, ca să ne primim o a treia lege administrativă, care numai sub auguri de înălțătoare speranțe, nu se întocmește.

După practica atâtor legi administrative, perindate în decurs de puțini ani, cu drept cuvânt, ne putem aștepta, ca a treia lege să umple golurile constatate în decursul vremii la legile anterioare.

Să credem în mai bine, deși ne umple de teamă semnele vremii, care poate singură împinge pe guvernanți la măsuri, cari nouă ni-se par de-ale evului trecut dar sunt totuș de luat, dictate fiind de împrejurările atât de grele ale Țării.

ISAC.

Spre administrația viitoare

Nu mai căeva zile ne desparte, de începutul unui nou an, care meîndoelnic, ne v aduce, dacă nu o nouă lege administrativă, construită pe altă temelie, dar absolut cert, o modificare fundamentală a actualei.

Evident, că jocul acesta, de schimbare ori modificare al legiuirilor noastre administrative, la cari ne-a fost dat să asistăm, numai bine nu poate aduce, progresului și consolidării noastre!...

Dar, dacă suntem nevoiți, noi aceștia din cele patru colțuri ale țării, să ne ridicăm contra aceștii concepții — pe cari o considerăm, cu drept cuvânt, periculoasă și distructivă — de a se schimba cu ușurință legile administrative, interesând mai ales comuna rurală; tot noi suntem nevoiți, a recunoaște, în actuala situație, imperioasa necesitate de schimbare a acestei

legi, p. o. a. l.: lege de dureroasă și tristă experiență, schimbare hotărâtă de însuși autorii săi.

Statornicia sau, în limbajul legiuirilor noastre, „stabilitatea“ atât la lucruri, cât și la oameni, este una din condițiunile esențiale, ale progresului în genere.

Cine nesocotește această vitală condițiune, am spus-o și cu altă ocaziune, este un dușman al binelui administrației!...

Deaceia, atât legiuirile noastre, cât și mari doctrinari ai administrației, între cari și Fayol, am căutat a o îngrădi și ai recunoaște foloasele, cari totuși spre marele nostru regres, au fost ignorate.

Dar dacă îngrijorarea noastră — când, cu toate stăruințele făcute, nu am putut afla principiile noui

legi administrative, ce ni se aduce — e îndreptățită; speranțele, marele noastre speranțe! într'o eră nouă, de consolidare și pogres a administrației rurale, sunt cu atât mai mult îndreptățite!

Și cum să nu fie îndreptățite, când primele modificări, cărora li s'a admis extrema urgență, — aduse acestei legi, de actualul Parlament, în sesiunea sa extraordinară, au cuprins și pe notar, redându-i suveranitatea, scoțându-l de sub tutela nechematiilor și trecându-l, cum era și firesc, — ca reprezentant al centrului statului, în comuna rurală.

Ori care vor fi principiile de bază a noii legi administrative, ce se va da comunei rurale, descentralizatoare ori centralizatoare, noi știm, și cu noi ori ce cunoscător sincer și obiectiv al acestei mari probleme, că interesele superioare, atât cele de stat, cât și cele locale, pretind ca conducerea efectivă a acestor celule componente a statului român întregit, *comuna rurală, să fie încredințată în mâni capabile, pregătite profesionalicește, scrupulos selecționate, pătrunsă de simțul răspunderii integrale și strâns legată și spiritualicește și materialicește, de centrul statului.*

Prin aceasta, să nu se creadă, că am fi părtașii unui sistem administrativ, în comuna rurală, cezarian, absolutist ori despotie și nici platonian, acesta din urmă, neputând fi aplicabil, decât numai într'o anumită parte a țării.

Administrația pe care o voim noi, în comuna rurală, e acea administrație ideală, bazată pe o selecție scrupulos făcută, cu toată îngrădirea de însuși legea respectivă, cu excluderea totală a intervențiilor nefaste, din afară a *ucenicilor politici ai satelor și orașelor noastre, cari i-au făcut și continuă a-i face un atât de mare rău, mergând cu cutezanța și josnicia atât de departe, încât pun la mezat pe bani sunători cât mai mulți, posturile de notari, notari ce fac cinste administrației țării, posturi legal ocupate.*

Administrația pe care noi o voim, este, ca acest important factor din viața comunei rurale, *notarul*, să rămână strâns legat, sus, de centrul statului, a cărui interese superioare să le străjuiască neadormit; și tot astfel de strâns legat să fie și de jos, prin simpatia poporului administrat, grație înțelepciunii cu care să le tălmăcească și aplice legiurile binefăcătoare, atenuând caracterul celor mai puțin bune, și făcându-le și pe aceste tot atât de bune și de binefăcătoare.

Administrația pe care o voim noi, în comuna rurală, este acea administrație, ideală, repetăm, care nu poate fi făcută de nechematiilor și ignoranții, de până acum, ci de oameni, cu o cultură enciclopedică, scrupulos pregătiți profesionalicește, printr'un stagiul respectabil făcut în administrație!

Se știe că stagiul este și el, un excelent criteriu, mai ales în funcțiunile publice.

Și spre a putea ajunge la administrația preconizată de noi, acea administrație constructivă, este nevoie de bunăvoință, și să fim înțeleși de înalții factori ce dețin conducerea și poartă marea răspundere.

Această bunăvoință și înțelegere, me-a arătat-o recent, și suntem cu tot dreptul îndrituiți, a crede, că o avem cu prisosință!

Străduințele noastre, marile noastre străduinți, făcute cu atâta tenacitate și perseveranță, în congrese, memorii, presă, etc., etc., vor avea cel puțin, de data aceasta, în ultimul ceas, răsunetul atât de mult așteptat!!

Marile reforme, de consolidare și de progres, în toate domeniile sociale ale țării, atât de suferinde, să sperăm, că se vor aduce și aici în administrația comunei rurale, iar razele lor binefăcătoare, vor vindeca săngerările și adâncile sale răni.

ȘERBAN CONSTANTINESCU,
notar.

Problema economică și salariile funcționarilor publici

Pe primul plan al preocupărilor naționale și internaționale, stă incontestabil problema economică, care apasă greu societatea omenească în genere, iar pe unele în special ie atinge mai greu, în urma situației create lor după războiu.

Guvernele tuturor statelor naționale pătrunse de gravitatea problemei, caută în soluțiunile lor diverse, rezolvarea importantei chestiuni, lăsând toate celelalte preocupări pe al doilea plan. Soluțiunile lor par în general însă timide și lipsite de cutezanța unor măsuri de ordin radical și eroice; menite să taie în miezul cauzei, pentru restabilirea echilibrului economic național și internațional. Nu este cazul aici să ne ocupăm de politică economică internațională, constatăm însă că măsurile luate de diferitele guverne sunt în majoritatea lor izolate, divergente, în plin desacord, ceace complică și mai mult haosul ce domină situația. Constatăm mai departe, despre ce credem că toți factorii determinanți ai politicii naționale și internaționale sunt convinși, că măsurile interdependente a statelor în materie economică, și zăvorărea lor în măsuri interne fără a face legătură concomitentă cu alte state, menite să amelioroze situația, sunt azi mai mult ca ori când neavenite. Numai mă-

suri de înțelegere colectivă pot îndrepta și înlătura dezechilibrul economic actual.

În cadrul acestor preocupări de ameliorare acțiunea bugetară este sinteza politicii economice a guvernului unui stat, din el se poate analiza formele și operațiunile esențiale ale realizărilor economice în perspectivă, ce urmează să-și restrângă efectele asupra întregii vieți economice interne, cu repercursiuni natural și în domeniul extern. La noi după revalorizarea parțială și stabilirea sistemului monetar, depreciat în urma inflației, cauză eminentă a războiului, acțiunea economică s'a îndreptat în principal la echilibrarea bugetară, condițiune imperativă a garanțării restaurării sistemului monetar pe baza etalonului aur parțial.

Politica economică este în funcție de principiile și modul de a vedea a guvernanților cari conduc viața de stat la un moment dat, cu respectul natural al unor obligațiuni externe contractate de stat, cari rămân și trebuie respectate pentru menținerea ordinii sociale, ori care ar fi concepția conducătorului de stat. Deoarece nerespectarea anumitor aranjamente sunt de natură a complica și tulbura din temelie o anumită ordine existentă,

Stabilirea monetară care este piatra unghiulară a întregii noastre politici economice, a adus după sine, cum era și natural, o situație înversă inflației, o restrângere a circulației monetare și a creditului, o scădere a prețurilor în general, precum și întregul efect al unei restaurări monetare, precum și micșorarea prevederilor evaluărilor bugetare, dat fiind noua situație. O restaurare monetară urmată de o criză imediată, natural că a cauzat greutăți enorme, aproape de neînălțurat, și a trebuit să facem tot efortul nostru pentru ca să nu periclităm ceea ce cu greu realizasem.

Prima categorie de oameni, întâia clasă socială căreia i s'a cerut jertfe, a fost cum era de prevăzut, salariații publici ai statului, ei au fost primii, supuși operațiilor de sacrificiu. Asupra acestui punct socotim să ne oprim în rândurile ce urmează analizând efectele ce a produs și repercursiunile asupra vieții sociale și economice interne.

Operațiune simplă și ușoară a fost și este ușurarea bugetului statului prin economii rezultate din reducerea salariilor de stat și reducerea salariilor celor rămași, dar repercursiunile asupra vieții economice interne n'au fost și nu sunt de ignorat. Efectele însă totuși nu ne-au învățat minte. Salariul funcționarilor în genere, în împrejurările țării noastre a avut și are o funcțiune economică, dat fiind că la noi în afară de clasa minimă a aristocrației, singura clasă a funcționarilor are un nivel de viață mai amplu, cu necesități și confort mai occidental, ceea ce face din această tagmă o clasă puternică de consumație. Ori reducând din an în an puțința sau mai bine zis capacitatea de consumație a funcționarilor publici prin continue reduceri chiar sub minimul de existență și prin neplata la termen, faptul se simte în toate arterele vieții economice interne. Cei cari au simțit mai

bine acest simptom sunt producătorii, iar comerțul a intrat într-o fază de completă tângeaală, datorită în mare parte acestui fapt, care nu pare a fi luat în serios. Și acum se mai ia în acest amgrenaș și funcționarii particulari, prin grevări fiscale ce se propun.

Ni se cer sacrificii, foarte bine, însă atunci cel puțin să vedem și o degravare a sarcinilor publice, ceea ce cu regret constatăm că nu se produce, ba chiar din contră, noui sarcini se pun pe bietul contribuabil. Nu înțelegem deci acest mister al problemei bugetare. Capacitatea de plată a contribuabilului a scăzut sub jumătate, ba încasarea impozitelor a ajuns chiar la un punct mort, salariile se reduc, nici o ușurare în perspectivă, și atunci mă întreb, cu drept cuvânt, unde este modul gordian al deslegării misterului bugetar? Trebuie să fie totuși ceva ce grevează în mod disproporționat bugetul.

Deasemenea sacrificiul nostru nu este proporțional cu realitatea vieții, deoarece ieftinirea s'a produs numai la anumite articole, indicele de scumpete persistă cu toată criza la anumite articole de prima necesitate chiar, astfel că greutatea de viață a funcționarului nu este de invidiat. Ba chiar întrucât se continuă cu sacrificiul celor mici, adică a mulțimei funcționarilor, se va sacrifica însași autoritatea de stat, în a cărui slujbă sunt.

Este necesar deci, ca guvernul reducându-ne salariul, să ieftinească viața, ceea ce o poate face schimbând politica vamală, a transporturilor, taxe de consumație, etc., adică punând politica economică în acord cu realitatea financiară. Altfel disproporția rămâne evidentă, iar protestările, iar nemulțumirile funcționarilor vor dăinui în detrimentul vieții publice de stat.

Agristea, jud. T.-Mică.

Ioan Bucur, notar.

C r i z a

Este un obicei vechiu înrădăcinat între noi, de a ne interesa de chestiunile la ordinea zilei, pe cari le discutăm subdiferite forme, mai adăogând la ele, — ceea ce este natural — și comentarii adecă ne place să criticăm, pe aceia, despre cari credem, că ar fi autorii, sau provocatorii evenimentului, ce dă anză la discuție.

Evenimentul mai viu comentat și mai des criticat, ar fi valul de criză financiară, care s'a așezat deasupra noastră, sau mai bine zis, deasupra întregului continent, despre care unii vorbesc mai vehement, alții mai calm și ai cărei autori adevărați, întrucât ar ajunge să fie demascați, ar fi striviți la moment de mulțimea înfuriată. Dar căutând după autorii crizei, devii ridicol, ca și sârbul, care a voit să-și cumpere cal verde, căci sau învinuiești petele solare, sau guvernul Iorga, sau pe precupeașa Sifa, care a cumpărat merele trei la un leu și le vinde unul la doi lei, încă nu poți spune, că acesta, sau acela este adevăratul autor al răului ce ne bântue.

Văd, că se discută asupra crizei, nu numai în Parlament, ci și în mahalale, deci o la locul său se discute și în coloanele unei reviste de specialitate.

Criza poate fi provocată de mai multe împrejurări și este simțită sau de toți cetățenii unei țări, sau numai de o parte a acestora. Imprejurările provocătoare

sunt atât de multe, încât nu știi de unde să începi și unde să termini, deci să începem de sus.

Prin diferitele invenții, de un timp încoace se înlocuiește omul cu mașina, astfel, că o lucrare la care se angajau în trecut sute de oameni, astăzi se poate face cu ajutorul mașinării manipulate de 2—3 oameni. Nu numai omul se înlocuiește cu mașina, ci și vitele de muncă, de așa, încât mai ales la orașe, calul a dispărut aproape, iar locul lui l-a ocupat motorul, care a ajuns să concureze și căile ferate.

Înlocuind omul cu mașinaria, ai dat naștere încetului cu încetul la atâția șomeri, căci muncitorii concediați rămași fără lucru, își micșorează pretențiile, până când își epuizează mijloacele de existență, adecă economiile realizate, apoi sau fură, sau cerșeste, sau își cade pe cap să-l întrecii, sau să-i dai de lucru, adecă să-i asiguri existența. În lipsă de mijloace scade consumația și te trezești cu supraproducție și fiind supraproducție și la vecinul din dreapta și la cel din stânga, sau de peste drum, nici unul nu-și poate valoriza produsele, dacă au se recurge la târgul prin schimb.

Înlocuind și vita cu mașinile, rentabilitatea creșterii vitelor scade, căci și aici te trezești cu supraproducție. Când ari cu tractoarele, iar semănăturile le faci din avioane, ai cruțat atâția oameni, atâtea

vite de muncă, dar ai contribuit cu atât mai mult la lăfșirea șomajului, adică ai contribuit la creșterea crizei.

Dacă ne mărginim a studia motivele, cari au provocat criza la noi în țară, ajungem la concluzia, că numai în agricultură și industria forestieră avem surplusuri, adică supraproducție, căci în industria petroliferă, capitalul este atât de mare, încât îngăduie luxul de a se nimici surplusurile, pentru ca să nu se încumbe nevoia scăderii prețului. În alte ramuri de industrie, dacă s'ar reduce importul, s'ar da posibilitate de existență șomerilor respectivi. Dacă banul capitalistului nu s'ar duce în străinătate, ci s'ar depune în țară, am avea bani, iar dacă importul s'ar reduce la strictul necesar, abandonându-se unele articole de lux, am avea și acoperirea valutară necesară.

Trebue deci să ne asigurăm o agricultură rezistentă, recunoscând, că opinca este talpa țării, adică trebue să ne asigurăm debușeuri continue și să creștem cât mai multe cooperative, sau tovărășii pentru valorizarea produselor agricole. Trebuie să nizuim cu toate mijloacele a-l vindeca pe plugar de boala luxului, de care a fost cuprins în era banilor mulți și să-l readucem la opincă, iar pe țărancă să o scoatem din mătăsuri și pantofi de lac, iar banii de argint și aur ce se folosesc în unele părți drept decor de piept, la cingătoare sau pe cap și cari costă mii și zeci de mii, ba chiar sute de mii de lei, să se interzică pentru moment, căci sunt țărani, cari în trecut au vândut o vacă, iar azi vând o pereche de boi, ca să-și îmbrace o fată când o bagă în horă.

Având plugarul parale, va avea și domnul, adică funcționarul și micul industriaș, dar va avea și statul, căci dările s'ar putea încașa cu ușurință.

Devenind agricultura rentabilă, mulți muncitori, cari astăzi șomează la unele industrii, s'ar putea reîntoarce acolo, de unde au plecat, adică la coarneaule plugului, iar viața industrială, prin aceasta s'ar putea reface într-o câtva, căci s'ar îndruma fiecare la calapodul său.

Când începem a ne ocupa de economie, adică de agricultură, trebue să încurajăm și industria într-o cât privește fabricarea articolelor de prima necesitate, apoi ne putem extinde și în alte direcții, dar cu calcul.

Asigurați din aceste puncte de vedere, ar mai

urma să nu se mai facă risipa nechibzuită prin comenzi legate de uneltiri, cari de obicei sunt legate și de risipă și încet-încet am putea trece la normal, adică ne-am putea gândi și la replătirea împrumuturilor făcute în străinătate și nu la noi împrumuturi, căci sinceri să fim, împrumutați pentru un scop, dar până când să ajungă scopul la rând, ai cheltuit banii împrumutați în alte părți, adică pentru alte scopuri, fie acelea reale, sau ireale.

Impozitul pe lux acum ar fi mai actual decât ori când și el ar aduce venituri considerabile, dacă s'ar considera ca obiecte de lux toate acele mărfuri importate din străinătate, cari se pot confecționa și la noi și ar avea aici prețuri mai scăzute decât cele importate, pentru că țărancă de eri a putut umbla în ghete, cizme, sau opinci prin moroiul dela sate, dar astăzi poartă pantofi mai eleganți decât multe doamne dela orașe și ciorapi trei coroane, sau Monica, iar doamnele nu mai știu ce să mai inventeze, ca să fie mai luxoase, ba vulpi de Alasca, ba astrahan, mânăz de Caucaz, iar mătăsurile se califică după numire și origine. Țărani și țărance, cari se hrănesc cum pot, au ajuns să aibă barem un dinte fals la un loc cât mai vizibil, numai de dragul scilicicului. Aceștia sunt încă din timpul banilor mulți, căci astăzi mulți dintre ei duc postul tutunului, ba chiar și pe al unor articole de prima necesitate și e cam rușinos acest post, când porți aurul în gură.

Din motiv, că multe bănci s'au clătinat, ba chiar au falimentat, mulți țărani nu-și mai depun banii la bănci (înțeleg pe aceia, cari mai au bani și posibilități de a câștiga), ci-i țin acasă, în fundul lăzii și ceace e și mai surprinzător, mai zilele trecute am văzut țărani dintr-o comună nevoiașă, cu haine zdrențoase și căciuli întoarse, schimbând, respective oferind spre schimbare la bancă, gălbâni de 10 și 20 coroane și întrebându-i dacă mai au acasă, mi-au răspuns, că se mai află câte unu-doi, de unde se pot înțelege altele. Se poate observa, că atunci, când e strâns cu ușa, scoate bani țărantul, de unde nici nu te-ai aștepta la bani, dar atunci să o și ștergi dinaintea lui.

Dar sunt multe, foarte multe cauzele cari au determinat și cari alimentează criza ce bântue ca un crivăț de Bărăgan, dar pnetru înșirarea lor sistematică, este nevoie de un studiu mai aprofundat.

I.Sas.

De ale Asociației

Munca intensă în sânul Uniunii generale a Notarilor comunali din partea unui activ membru al ei, a adus, ca adunarea generală din București, de curând ținută, să voteze un Statut de funcționare pe scama Uniunii, care, — dacă va trece prin Parlament, — va remedia multe neajunsuri, cari până azi erau do neînvinși.

Practica Statutului vechiu n'a avut darul de-a ne ține strânși în jurul acelorasi tendințe de colaborare, pentru a desăvârși dezideratul enunțat în congresul dela Arad, din Anul 1928, — când s'a cerut imperios, din partea tuturor notarilor, modalitatea de-a ne ști într-o toate uniți cu notarii — colegi din vechiul Regat, Bucovina și Basarabia.

Prin forma lui, cu Reuniunile pe județe, Statutul vechiu a ținut prea evident sub ochii tuturor, putearea unor județe și slăbiciunea altora. Ori în acest fel, județele slabe, cu resurse mai limitate și cu membri-delegați mai puțini la număr, — se simțeau streini în chiar casa lor, — în sânul Uniunii, — dându-li-se să vadă și să audă în continuu puterea neasemănat de mare a unora, față de mica lor Reuniune.

Azi, cu forma nouă de Statute, dispăre acest fenomen, cart era spre dauna desăvârșirii unirii noastre.

În forma lui nouă, va fi și mai expeditiv, direcțiva conducerii fiind dată în mâna unui Comitet restrâns, care va ști să reprezinte, cu siguranță, mai

demn interesele noastre, deoarece la orice mișcare poate fi de față, iar măsurile de îndreptare le poate lua cu repeziciune.

Pentru îndreptarea viitorului nostru, va fi de mare folos și alegerea reședinței Asociației notarilor, — denumirea nouă a Uniunii, — în capitala țării, în București.

Care cunoaște mecanismul Ministerelor, de cari depinde în mare parte soarta noastră, știe prețui, ce folos e pentru întreagă tagma de notari, când și reședința Asociației se află la un loc cu Ministerele.

Va trebui însă să se aleagă pentru conducere, notari, cari vor trebui să aibă la suflet numai și numai interesele tagmei sale.

Și aici rezidă greul!

Sunt unii, cari caută președinți, în rândurile funcționarilor superiori nouă, — alții, caută între notari, fiind de părere, că numai un notar ne cunoaște mai bine necazurile și numai el se va expune în-deajuns, dacă va trebui eluptate drepturi pe seama notarilor.

Și unii și alții au dreptate!

Fiindcă forma nouă de Statute creiază alte funcțiuni, cari sunt tot atât, dacă nu, și mai însemnate,

decât funcțiunea de președinte, sunt directorul general, secretarul general și redactorul revistei.

Deci, dacă Asociația își alege un director general, un secretar general, care va fi la înălțime, președintele va fi, ceea ce și trebuie să fie, — reprezentantul onorific al Asociației, adevăratul îndrumător fiind directorul general. Înlocuit în absență de secretarul general.

Prin aceasta nu se diminuează nimic din demnitatea președintelui. Dar e și natural, ca directorul să fie sufletul Asociației, deoarece aceasta fiind angajatul direct al Asociației, având și reședința la reședința ei, va fi ocupat numai de interesele noastre, având timpul material necesar de-a îngriji de ea, cum se va cere dela un funcționar conștiincios.

Iar dacă și revista va amare, în București, unde e izvorul tuturor progreselor și de unde va ști să câștige și materialul necesar pentru specialitatea noastră, avem, aproape în întregime, cauza notarilor câștigată.

Isac.

Salarizarea funcționarilor rurali

Una dintre cele mai importante probleme actuale este armonizarea salarelor. Din zi în zi cetim știri alarmătoare despre această armonizare, vedem pericolul mare, ce ne amenință prin aceea, că un notar va fi încadrat mai jos, ca de ex. un grefier dela judecătorie, cu toate că pregătirea notarului este superioară grefierului, ba și funcțiunea lui este mai grea și mai importantă. Afară de această încadrare nedreaptă ne ruinează apoi complet reducerea salarelor funcționarilor rurali cu 25 % față de salarele funcționarilor urbani. Voi arăta mai jos motivele, pe baza cărora susțin, că această reducere este o mare nedreptate, act nejustificat, care poate fi făcut numai de aceia, cari nu cunosc greutățile vieții rurale, cari cred numai atât, că funcționarii dela țară sunt niște boeri mici, trăesc ușor, fără să lupte cu greutăți și necazuri. Această concepție este absolut nebazată și arată o deplină ignoranță din partea celor ce o susțin, ignoranță penibilă, ce duce la dezastrul claselor funcționărești dela țară și în primul rând a notarilor, cari în urma acestora vor fi prescurtați dublu, odată prin încadrare, iar a doua-oară ca funcționari rurali. Uniunea notarilor trebuie să-și ridce glasul de protest în contra planului acestuia, arătând forului competent adevărata situație, în care trăesc funcționarii rurali departe de cultura, civilizația orașelor, singuri, fără societate, exercitând cea mai grea și frumoașă muncă, activitate, cu luminarea masei țăranilor.

Nu știu, cu ce se motivează proiectul acesta, ce este și ce poate fi de invidiat în starea funcționarului rural. Dacă situația funcționarilor rurali este o 25 la sută mai bună, ca a celor urbani, cum este totuși, că nic un funcționar urban nu are „dor de țară“, până când fiecare funcționar rural poartă un vis permanent în inimă, că odată — dar cel mai târziu după pensionare — să fie și el orășan, să fie într-adevăr „domn“. Dacă proiectul este motivat cu „Standard of life“, că minimum de existență ar fi mai ușor de pro-

curat în comunele rurale, voi arăta, că motivul acesta nu poate forma un argument serios pentru săvârșirea unui act atât de important în viața miilor de funcționari rurali.

Intrând în discuția chestiunii, încep cu analiza standardului și statorose cinci ramuri indispezabile pentru existență: 1. Alimentația; 2. Imbrăcămintea; 3. Locuința; 4. Creșterea copiilor; 5. Sănătatea. Nu vreau să afirm prin aceasta, că minimum de existență reclamă numai atât, căci ori cine recunoaște, că între altele mai face parte din standard of life d. e. o anumită alimentație spirituală. Totuși voiu desvolta numai punctele arătate mai sus, ca cele mai principale, fără de cari nu poate exista familia unui funcționar.

Se susține, că alimentele sunt mai ieftine la țară, ca în orașe. Această afirmație este adevărată numai la articole de prima necesitate, ce ne dă pământul în mod direct: cereale, legume, etc., precum și carnea. În ce privește celelalte articole d. e. orez, zahăr, acelea sunt mai scumpe în comunele rurale, plătind aici consumatorii și transportul lor dela oraș. Cu toate că am recunoscut, că alimentele prime sunt mai ieftine la țară, totuși pentru luminarea adevărului mai am să constat, că și aceasta este discutabilă atunci, când funcționarul rural își produce *astăzi* articolele aceste din pământ propriu prin muncitori plătiți. Și anume știm, că în satele noastre nu sunt șomeri, deci nu sunt nici muncitori efșini, ba chiar în sezonul de vară se găsec lucrători numai cu diurne duble, rezultând, că produsul pământului lucrat cu muncitori plătiți de multeori nu restituie nici măcar speșele făcute. Un argument mai eficace este tocmai starea dezastruoasă de azi a satelor, când grija de competență a Inaltului Guvern este ameliorarea situației agricultorilor, fiind cunoscut de toată lumea, că agricultorii lucrează azi cu deficit. Cu alte cuvinte toată lumea mănâncă carne și pâine ieftină, numai agricultorii

mănâncă scumpă. Când astfel pe de-o parte se recunoaște starea mizerabilă a sătenilor, este mare mirare, că pe de altă parte se pregătește o dispoziție contrară: de a impune mari greutăți funcționarilor sătești, par'că soarta lor n'ar fi legată de soarta agricultorilor.

Dacă pe terenul alimentației în genere se arată situație mai ușoară pentru funcționarii rurali, este aceea cu mult mai grea la îmbrăcăminte. De orice bucată are lipsă funcționarul rural, trebuie să meargă în oraș, făcând spese cu călătorie, pierdere de timp, iar în oraș cumpără mai scump, pe de o parte necunoscând izvoarele ieftine cumoscute de orașeni, cari caută să tragă pe săteni, cum pot... Cred, că fără atâtă dezvoltare a chestiunii oricine recunoaște, că soarta funcționarului rural este pe acest teren cu mult mai grea și costisitoare, ca a celui urban.

În ce privește acum locuința, suntem de acord cu toții, că în oraș ea este mai scumpă, ca la țară. Aceasta însă nu motivează marea deosebire de salar, deoarece pentru locuința se dă chirie mai mare în oraș și mai mică la țară. Deci aceasta nu poate figura la motivarea salarelor, decât la motivarea chiriei. Cu cât este însă mai scumpă locuința în oraș, cu atât este mai luxoasă, prevăzută cu apeduct, curent electric, trottoar, etc., atunci când noi dela țară scoatem apa din fântână (eventual fântâna vecinului) suferim puțtoarea petrolului din lampă și umblăm în noroi câteodată până în genunchi...

A patra ramură a minimumului de existență este creșterea copiilor. Este fără discuție, că aceasta încă face parte din standard of lif. Într'adevăr este o pretenziune minimală, ca să dea copiilor creștere potrivită situațiunii sale sociale. Pe acest teren situațiunea funcționarului rural este incomparabil mai grea, ca aceea a funcționarului urban. El își trimite copiii în școlile orașenești, făcându-și spese enorme. Celce are mai mulți copii, trebuie să cruțe în senzul strict al curvântului bucată din gură, ca să poată satisface obligațiunii naturale, ce are un părinte față de copii. Cu toate acestea nu poate asigura aceiași educație, ce ar da ei însuși copiilor săi. Este fără exagerare ceea ce am zis. Un notar, preot sau învățător, ce are familie, nu știe, unde-i stă capul în luna Septemvrie sau când are alte termen de plată după copii în școală. Față de cei funcționarii urbani n'au această grijă, dar mai au avantajul, că pot da creștere părintească copiilor.

Să vedem acum problema sănătății. Funcționarii urbani au situație mai avantajoasă și în această privință. În cele mai multe comune rurale nu este medic, astfel în caz de boală sau accident funcționarul rural are multe spese de căraușie sau călătorie și pierde mai mult timp. Nici nu vorbesc despre o cură mai îndelungată, ca de ex. repararea dinților, ceace este aproape imposibilă sau foarte costisitoare.

Să facem acum o recapitulare. Neluând în considerare locuința din motivele arătate mai sus, stabilim, că minimumul de existență conține problema alimentației, îmbrăcăminte, educației copiilor și a sănătății. Dacă exprimăm acestea în procente după importanța lor, aflăm următoarea proporțiune:

Alimentație	35 %
Îmbrăcăminte	25 %
Creșterea copiilor	20 %
Sănătatea	20 %

Total: 100 %

Vom face acum comparație între funcționarii urbani și rurali exprimând cheltuielile în procente după șema arătată mai sus și aflăm următorul rezultat:

	Cheltuieli în % la funcționarul	
	urban	rural
Alimentația	20	15
Îmbrăcăminte	10	15
Creșterea copiilor	5	15
Sănătatea	5	15
Total	40	60%

Din acest tablou reese, că funcționarul rural are să cheltuiască mai mult, ca și cel urban pentru minimumul de existență. Dacă aș fi săvârșit aci ceva greșală, aceea nici cum nu poate fi așa de mare, ca să schimbe calculul în favorul funcționarilor urbani.

Cu drept cuvânt întrebăm acum, pe ce bază se detrage cota de 25% din salarul funcționarilor rurali? Răspunsul este, că din necunoașterea situațiunii adevarate a lor. Ce va fi cu funcționarii rurali, dacă această cotă se va aplica? Cu îngrijorare ne uităm cu toții în viitor, dacă salarul odată redus se mai reduce separat cu 25 la sută. Recunoaștem, că țara ne cere jertfă și suntem gata pentru ea. Declarăm, că nu luptăm în contra reducerii proporționale a salarelor, ci numai în contra nedreptății proiectate în paguba funcționarilor rurali. Cerem o egală îndestulare, adică salar egal pentru grad egal fără considerare, dacă funcționarul este urban sau rural.

Realizarea acesteia ar fi un frumos cadou de moș Crăciun.

ALOIZIU NEMECZ, notar
Uleni — Sălaj.

Notarul

Publicăm mai jos art. privitoare la notari, din proiectul de organizare administrativă, întocmit de Ministerul de Interne și distribuit parlamentarilor.

Art. 102. În fiecare comună funcționează câte un notar numit de prefect, pe baza avizului Comisiunii județene de propuneri, numiri și înaintări.

Pentru a fi numit notar, pe lângă celelalte condițiuni generale de numire, prevăzute de statutul funcționarilor publici, candidatul trebuie să fie absolvent al unei școli administrative superioare, recunoscută de stat, sau bacalaureat. Ministrul poate dispune ca pentru un period de 2 ani, în localitățile unde nu se solicită postul de notar de candidații cari se îndeplinescă este condițiuni, să fie admiși provizoriu și candidați cu cel puțin 4 clase secundare, după ce vor trece un examen de admitere, conform Statutului funcționarilor publici sau absolvenți ai unei școli inferioare de științe administrative recunoscută de Stat. Orice candidat îndeplinind condițiunile Legii, poate cere numirea în locurile ocupate de notarii provizori.

La intrarea în funcțiune notarii au salariul de împiecat cl. II. Ei pot înainta pe loc în condițiunile statutului funcționarilor publici, până la gradul de subșef de birou. Notarii sunt judecați disciplinar de comisia disciplinară județeană. Dispozițiunile statutului funcționarilor publice se aplică și notarilor.

Art. 103. Notarul este agentul autorității centrale în comuna rurală. El este însărcinat cu:

a) Aplicarea legilor și regulamentelor de administrație publică generală și județeană, a ordonanțelor și instrucțiunilor;

b) Executarea dispozițiunilor privitoare laculegerea datelor statistice conform dispozițiunilor autorității centrale în temeiul legilor și regulamentelor în vigoare;

c) Executarea măsurilor de siguranță generală și poliție;

d) Supravegherea și îndrumarea activității funcționarilor comunali, aducând la cunoștința primarului, prefectului și pretorului neregulile de serviciu constatate;

e) Asistă la ședințele consiliului comunal, cu vot consultativ, dând sfaturi și îndrumări organelor administrației comunale; îndeplinește toate atribuțiile secretarului comunal din comunele urbane.

f) La ordinele prefectului sau pretorului, ia măsurile dictate de împrejurări pentru risipirea întrunirilor consiliului, când acestea s'au convocat în alt loc decât cel arătat în convocare, sau când deliberările lor primejduesc ordinea și siguranța statului.

g) Este șeful poliției administrative din comună;

h) Este ofițer al poliției judiciare, auxiliar al Parchetului, numai în cazuri de flagrante delict, dresând actele legale și deținând pe făptuitor, în caz de trebuință, la dispoziția autorității, vestind de îndată pretorul și parchetul.

i) Execută lucrările cerute de organele administrației de stat și orice însărcinări care-i sunt date prin legi și regulamente;

j) Redactează actele de stare civilă și le contra-semnează aiături de primar;

k) Raportează organelor ierarhice despre stările de spirit și nevoile locale;

l) Afizează în termen deliberatiunile consiliului, încheiând proces verbal;

m) Incasează veniturile comunei;

n) Este interzis notarului, sub pedeapsa revocării, să redacteze acte juridice.

Crăciunul notarului

Iari ascultă, măi notare, necăjit, — așa, cum ești, pune pana la o parte, să măi stăm și de povești, — căci un an de muncă n'insă, mizerii și chin nebun, îți va da și fie dreptul la o zi de Crăciun. — Povește-mi cum îți merge, ce mai faci coala la sat, de distracții și de modă... de cultură n'ndepărtat? Cum o mai duci cu Poporul, — dar cu popa cum mai stai, cu primarul te împaci bine, leafă, — venite măi ai?

În pustiul satului, stare nu-i, speranță nu-i, căci de-a fost odată stare, viața azi e chin și jale. — În pustiul dela sat, speranța s'a spulberat, trece azi și vine mâine, dar nici vorbă de mai bine. — Toate merg azi înapoi, toți și toate bat în noi, toți ne-ar fi astăzi stăpâni, — unguri, nemți, jidani, români, fie că sunt domni înalți, sau sunt niște dezmațați, fie-că sunt oameni copți, sau sunt niște semidocți.

Noi notarii dela sate, am știut și știm răbda, însă ori-și-ce răbdare, odată se va găta, căci și vita, că e vită, nu muncеște nehrănită, însă vita stă măi bine, căci ea zice: vai de mine, pe când noi, sărmani de noi, avem prunci flămânzi și goi. — Noi notarii dela sat, am muncit neîncelat, am muncit și măi muncim, dar vrem și noi să trăim. — Câtă lume e la sate are un Crăciun și-un Paște, dar notarul nu măi are, nici-o zi de sărbătoare, lucrează ca un nebun. — n'are Paște nici Crăciun.

După un an de muncă și suferințe, ne-ar compete și nouă o zi de sărbătoare. Dintre toate sărbătorile, românul așteaptă măi mult Crăciunul, pe care îl și știe serba și pentru care are o tradiție specială, colinde, crai, stea, plugușor, și altele, cari variază după ținuturi.

Crăciunul ne aducea în trecut și nouă indestularea la care ar avea dreptul ori-care om, care a muncit cinstit un an întreg. Copiilor le aducea pom, jucării, le aducea în fine toate ce doreau și tuturor ne aducea îmbrăcăminte călduroasă, încălțăminte, iar pe

deasupra tradiționalul porc gras. — Era îmbelșugare, adecă fiecare se simțea mulțumit barem în sărbători. Toate acestea de fapt nu le aducea Moș Crăciun, ci le cumpărau părinții și aranjau lucrurile de-așa, ca să apară ca și când Moșul le-ar aduce drept cadou.

Ne puteam permite luxul de a ne procura cele necesare, căci primeam salariul la timp și ne puteam face împărțeala cuvenită, ca să ne ajungă și pentru cele de toate zilele și să măi punem și la o parte, nu pentru ca să devenim capitaliști, ci pentru ca să avem atunci, când ne trebuie să facem cumpărături măi mari.

În anul curent multe s'au schimbat și multe au dispărut din cele tradiționale. Pentru noi a măi rămas poate în calendar Crăciunul, dar în realitate, nu poate fi alta, decât o zi simplă, care reamintindu-ne nu-măi trecutul, ne măi umple poate paharul supărărilor, dar nu ne alină nici o suferință. Ne află înglodați în datorii, cu lefurile neridicate de luni de zile. — ba pe unii cu cote duble de sacrificiu, prescurtați în diferite drepturi câștigate prin muncă cinstită, prin diferite tradiții, prin sacrificiile aduse de atâtea rânduri de antecesorii.

Nu suntem obicinuiți a cărti, ba din contră, am trecut prin atâtea performanțe, încât suntem obicinuiți cu toate relele, dar nici nu ne pot lăsa reci măsurile arbitrare, ce au început a se lua în timpul din urmă față de noi, pentru satisfacerea unei clase de cetățeni, care pare a fi măi privilegiată, dar a cărei existență în mașinaria progresului, nu se poate justifica prin nimic. Celace a adus criza financiară, fie bun sau rău, este bine-primit, atâtea timp, până când nu se face deosebire între funcționar și funcționar, ci din contră, se ține cont de pregătirea ce se pretinde dela fiecare. — însă cele ce ni-se aduc pentru privilegierea domnilor avocați, adecă luarea dreptului de a redacta contracte, obligațiuni, declarațiuni, testamente, ba

chiar și cereri către oficiul cărții funduare, sunt adevărate palme ce se aplică nevinovatului. Cu ce s'ar putea justifica astăzi leafa derizorie a notarului că până acum ni-se imputa, că mai avem venite laterale, dar azi cu leafa și mai scăzută, cu venitele amputate, nu avem dreptate, când spunem, că suntem desmoșteniți?

„Am mai avut un os de ros, dar și pe-acela ni l-au scos cu sila dintre dinți“. — Am mai avut un

izvor cât de sec de existență, dar și pe acela ni-l-au luat pe alocuirea și l-au dat advocaților.

Mai sperăm încă, iar dacă dreptatea omenească nu va trage cumpăna în favoarea noastră, dreptatea divină va fi imparțială și precum Crăciunul a adus odată mântuirea lumii, prin nașterea Mântuitorului, va aduce, poate, acest Crăciun din anul mizeriilor mântuirea corpului notarial.

I. SAS.

Proiectul de lege pentru drumuri

Legea actuală a drumurilor a fost adusă în urma necesității de a se da o uniformitate tuturor măsurilor ce sunt a se lua în legătură cu administrarea lor pentru îmbunătățirea acestora pe întreagă țară, deoarece până la 1929 — epoca în care s'a votat legea drumurilor, — în România au fost în vigoare cinci legi, și era imperios, ca aceste cinci legi să fie unificate: și din punct de vedere tehnic, dar mai ales pentru a putea demonstra, cât de uniți se simt sufletește Româniii tuturor regiunilor din România, deci din punct de vedere mai înalt de Stat.

Guvernul actual vine azi cu un nou proiect de lege, scoțând din vigoare legea actuală a drumurilor.

Suntem obișnuiți, ca la perindarea guvernelor, să asistăm și la înșiruire de legi noi, iar cele aduse de predecesori, să fie șterse înainte de-a se mai aștepta timpul de lipsă, pentruca experiența lucrurilor, să ne învețe, ce e bun și ce trebuie schimbat în lege.

Nu cred ca după doi ani de aplicare, deci după experiență de așa mică durată, poate cineva afirma, — cu siguranța omului conștios de vorbele spuse, — de rău sau de bine de legea actuală și totuși azi asistăm la dezbaterile unei legi de drumuri noi, cu menirea, că pe cea veche s'o dăm spre prăfuire arhivelor.

Să vedem, ce ne vorbește proiectul!

Și să căutăm deosebirile de principii, ce au călăuzit pe legiuitor la lege și la proiect.

În esență proiectul se conduce de aceleași considerente, ba expunerea de motive aduce clogii legiuitorului anterior pentru forma și condițiunile, prin care a știut să caute, ca să unifice cele cinci legi atunci în ființă.

Două deosebiri de seamă găsim în proiect față de legea actuală a drumurilor.

1.) Experiența cu autonomia drumurilor și administrarea lor prin o „Casă Autonomă“. — aceasta se desprinde și din expunerea de motive făcute pentru proiect, — care n'a adus rezultatul, la care s'a așteptat.

Și ora și natural, ca să nu se ajungă, pentru că forma de administrare a fost defectuoasă, deoarece Casa Autonomă se administrează după modelul Societăților Comerciale pe acții. Ori aici s'a greșit, deoarece aici capitalul societății e înșus din patrimoniul Statului și Consiliul de Administrație, nu are răspundere imediată față de Stat, ca și față de acționar, când are de-a face cu un capital particular, care pentru orice greșală a administratorului, îl ia direct la răspundere.

Ba, mai totdeauna, administratorul, e înșus acționarul, care orice greșală, o comite pe propria pierdere.

Și apoi se cunoșc măsurile, ce ia totdeauna Statul pentru administrație rea și ineficiența lor!

A fost de lipsă neîndoelnic, ca la o eventuală modificare a legii, guvernantații, în primul rând, să se gândească la înlocuirea formei actuale de administrare a drumurilor, căutându-i alta mai fericită și mai practică.

Aici putem afla motivul desființării Casei Autonome, — atribuțiunea ei fiind dată unei Direcțiuni generale, imediat subordonate Ministerului com. și lucrărilor publice și lucrând totdeauna cu avizul celor doi membri specialiști delegați de către Consiliul tehnic superior, anume pentru acest scop.

La tot cazul felul acesta de administrare e mult mai expeditiv, căci e mai ușor să știi, că ai de lucru cu un director și nu cu un Consiliu întreg.

2.) Veniturile pentru drumuri le avem din diferite taxe: pe benzină, ulei, cauciuc, automobile, autocamioane... și diferite cote adiționale de drumuri cu plafon limitat, iar comuna — și aici rezidă deosebirea de lege, — mai poate recurge, — dacă locuitorii nu rescumpără în bani, — și la forma prestației în natură.

Se revine la un considerent vechiu, la acela de-a se întrebuința și în natură puterea de muncă a locuitorului comunei.

Tot atunci se dă drept, ca să se poată înlocui această obligație, prin plată în bani.

E de obiecționat felul, cum înțelege proiectul, să repartizeze această prestație și e lacună prea evidentă, când se lasă cinci zile de muncă manuală pentru acela, care n'are vite, și cinci, cu vitele, pentru acela, care dispune de animale trăgătoare.

Nu e nici o normă la câtimea zilelor. Cinci zile pentru cel bogat în animale și tot cinci și pentru cel sărac!

Iar tractoarele agricole, cari, — știm, — în ce măsură uzează drumurile, nu se impune cu nici un fel de taxe de drum.

Prin lipsa tractoarelor dela sarcinile de drum, nu se vine în ajutorul agriculturii.

E știut, că agricultorul plătește bucuros oricte taxe, numai să vadă, că obolul lui se întrebuințează pentru lucruri, cari sunt în folosul său.

E chiar greșală scutirea aceasta, când drumurile comunale au totdeauna de suferit în urma tractoarelor.

Felul de gândire al legiuitorului nou, în aceste două părți deosebește legea veche.

Forma de conducere proiectată poate va aduce roade bune mai multe, poate... dar cu siguranță e greșală felul prea pripit de-a schimba legea drumului, când pentruca situația lor rea din România s'o îmbunătățești, ai lipsă de zeci de ani.

E bine, că s'a revenit la prestație în natură.

Timpurile de azi sunt atât de grele, că o sarcină în plus în bani, pentru populația dela țară, e peste posibilitatea de plată a țărânului și poporului de acolo.

Să nădărdim, că prin chibzuință matură, va aduce roade acest proiect!

Fie, ca după ce va deveni lege, — să aibă mai lungă viață, ca legea actuală.

ISAC.

Notari comunali... O nouă lovitură

Se vede că așa e dat corpului de notari comunali.

Când se face o lege bună și pentru ei, acea lege nu se aplică, (vezi legea de armonizarea salariilor — legea Manoilescu), iar când iese la lumină o lege, care poartă în sine dispozițiuni, cari edictează virtualmente, desființarea acestei funcțiuni (Legea p. o. a. l. din 1929), acelea dispozițiuni se aplică cu o perseverență diabolică.

Dovada s'a făcut pe deplin, știut fiind că aproape 50 % din colegi au fost lăsați fără posturi, o bună parte din ei au rămas simpli secretari sătești, iar alții rămași notari ca vai de capul lor, la dispoziția consiliilor comunale.

Această stare e arhi-cunoscută de colegi, totuși nu cred de prisos să relev astăzi, o latură a acestei probleme, care este de actualitate, anume: *suprimarea indemnizației de locuință și de transport cuvenită notarilor comunali*.

Ce s'a avut în vedere, când s'a atribuit notarului comunal această indemnitate? De sigur pentru binecuvântatul motiv că notarul, în cea mai mare majoritate a cazurilor, n'avea oasa sa în comuna în care funcționa, căci el fiind exponentul autorității centrale în comuna rurală, era obligat să se deplaseze și să funcționeze acolo, unde era trimis. Dar această indemnitate mai avea și alt caracter.

Notarii din vechiul Regat, erau plătiți de stat, nu însă cu echivalentul perfect al muncii și rostul lor în comună și atunci, legiuitorul a pus obligațiune comunelor să le servească o indemnitate de locuință, așa ca să le asigure un adăpost potrivit stării lor sociale, rămânându-le salariul pentru acoperirea tuturor celorlalte nevoi zilnice.

Cu toate că situațiunea noastră este aceeași, acest drept consfințit prin atâtea legi, este astăzi, pur și simplu, suprimat, prin ordinul circular Nr. 12192 din 15 Iulie a. c. al dlui Ministru de Interne și mai recent, prin ordinul Nr. 9967—1931.

Suntem medumeriți și iată de ce. În legea, pentru modificarea unor dispozițiuni din L. O. A. L. sub cap. C.) se spune categoric, că „actualii notari și secretari, proveniți din notarii stabili, își păstrează drepturile câștigate și redevin funcționari de stat“.

Și atunci ne întrebăm: Oare indemnizația de locuință și transport, nu e un drept câștigat al notarilor? Dar nu e nevoie să cercetăm prea mult ca să aflăm că dreptul acesta a fost acordat notarilor din vechiul Regat, prin legea de organizare a comunelor rurale din 1928, a fost menținut de legea de unificare administrativă din 1925, precum și de legea p. o. a. l. din 1929, când notarul a trecut la comună cu toate drepturile avute la stat și recunoscut chiar prin textul citat mai sus, cuprins în legea modificatoare din vara acestui an.

Astfel stând lucrurile, am fost surprinși, văzând că prin ordinul amintit, se vorbește de suprimarea acestui drept, dispozițiune care s'a și aplicat la vota-

rea, bugetelor comunale pe ultimele 5 luni ale anului 1931 din cari s'au tăiat sumele înscrise drept indemnizație de locuință și transport notarului.

Alarmat, am rugat Onor. Ministerul de Interne, să bine-voiască a ne da lămuririle necesare și a preciza justa interpretare a dispozițiunilor din ordinele citate, la care ni s'a răspuns că „comunele nu sunt obligate să plătească indemnizație de locuință notarilor, iar acele comuni cari posedă localuri proprii, le pot oferi locuință în natură“, rămânând ca pentru deplasările, în interes de serviciu, făcute în afară de raza circumscripției lor, să li se plătească transportul și diurna cuvenită, dela art. 2 al bugetului ordinar de cheltueli.

Va să zică, lucrurile s'au mai lămurit nițel. Transportul asigurat, iar indemnizația de locuință, din obligatorie, devine facultativă pentru comune, ceea ce constituie o mare nedreptate, fiindcă consiliile comunale nu se vor grăbi să înscrie această cheltuială în buget.

Că măsura a fost luată din spirit de economie, e neîndoios, dar să ne fie ertat să spunem că aceste sume, erau așa de mici, în cât orice buget, oricât de sărac, le poate suporta fără dificultăți.

Credem că în cele din urmă ni se va recunoaște dreptatea, căci e nedrept și e neuman să ceri acestui mic, dar util slujbaş, să facă față multiplelor sale îndatoriri, să fie punctual și corect, iar în schimb, pe lângă toate sacrificiile ce i se cere și reducerile ce i se fac la salariu, să mu-i dai, cel puțin, puțința de a se adăposti omeneste, el și familia lui.

GH. COSOSCHI, notar
presed. Reuniunii Botoșani.

Răspunsurile primite de adunarea generală a Uniunii

Din partea M. S. R.

M. S. Regele m'a autorizat să vă aduc Înaltele Sale mulțumiri pentru sentimentele omagiale exprimate de dv. în numele notarilor comunelor din întreaga țară întruniți în adunare generală.

C. Dumitrescu,
Secretar Particular al M. S. R.

Din partea d-lui prim ministru

Voiu căuta împreună cu colegii mei să Vă cercetez revendicările.

N. Iorga.

Din partea d-lui Insp. general Petre Roșca

Afectat de atențiunea adunării pentru datorința colegială asigur solucitudinea mea întregă.

Inspector General Roșca.

Mântuitorul

*Astăzi s'a născut cel fără de 'nceput
Cum au spus prorocii.*

Oamenii din zi în zi erau mai răi. Se judecau, se războiau și nu mai ascultau nici de povețele bătrânilor, nici de-ale preoților și înțelepților. Corupția și demoralizarea s'au sălășluit pretutindenea. Banul de dare nu mai ajungea în visteria chezarului, ci se fura ca în codru, fără frică de lege, sau barem de Dumnezeu. Fiecare căuta după izvoare de căpătuială, se cum-părau slujbe cu bani, sau se obțineau prin protecții și afinități.

Văzând destrăbălarea ce domnea pretutindenea, Atotputernicul Dumnezeu, care odată prăpădise omeneirea prin potop, iar mai târziu a prăpădit cetățile puternice Sodoma și Gomora prin ploaie cu foc, a trimis mai multe semne, — ca boli molipsitoare, omizi și lăcuste, săceti și altele, dar a trimis și proroci, cari să tâlmăcească tuturor înțelesul semnelor, adecă apropierea sfârșitului.

Toate au fost zadarnice, căci răul era prea tare încuibat, ba unii orbiti prea mult de strălucirea situației în care au ajuns prin furturi și crime, au început chiar a bârfi numele lui Dumnezeu, contestând și existența Lui.

Dar între cei mulți răi au fost și puțini buni, iar Dumnezeu, ca să nu-și stărpească încă odată crea-turile, prin apă, sau foc, a mai făcut o ultimă încercare, trimițând pe însuși Fiul Său, ca luând trup din Fecioara Maria, „Să se nască și să crească, să ne mântuiască“.

Astfel cu ocazia unui recensământ al populației din Iudeia, mergând la înscriere și Fecioara Maria, împreună cu soțul ei, arhitectul Iosif, din cauza aglomerației, au fost nevoiți a-și căuta adăpost pentru noapte în împrejurimile Vifleemului, într'o peșteră, ce servea de adăpost pentru vite. În acea peșteră a voit Domnul, ca să se întâmple marea eveniment, adecă nașterea Fiului Său, care prin minunile săvârșite, prin patimile îndurate și prin învierea Sa din morți, a îndrumat omeniera pe calea cea dreaptă, izbăvinduo de pieire.

Asemănând puțin situația de astăzi cu cea dinaintea nașterii Mântuitorului, nu vom afla multă diferență.

După un războiu, în care a fost amestecată lumea întreagă, în loc de a ne pocăi, ne-am înrăutățit și mai mult. S'au născut diferite secte, cari pângăresc sub diferite forme credința moștenită din strămoși. Dintre toate sectele, cea mai puternică și cea mai periculoasă, este comunismul, care s'a sălășluit tocmai în mijlocul celor mai fanatici creștini și care prin diferite metode, tinde a se lăși pretutindenea. Comunistul neagă existența lui Dumnezeu și-i prigonește pe aceia, cari se închină Lui, omoară slujitorii Domnului, iar bisericile le pângărește, prefăcându-le în teatre, case de toleranță, etc., fără a se gândi la aceia, că răzbumarea nu va întârzia.

Unii se războiesc și astăzi, alții își alungă capii încoronați din țară, revoluțiile se țin lanț.

Bisericile de-abia mai sunt cercetate de babe și moșnegi, pe când căreimile sunt ticsite de tineret.

Poporul de jos s'a mai sălbătăcit și el, respectul legilor a dispărut și la fel respectul față de autorități. Tărâmal nedreptății îndată aleargă la Prefect, la Minister, căci cu autoritățile mai mici pușini se mai

dimit. Corupția este încuibată și astăzi pretutindenea, se fură, se înșală, fără considerare la ziua de mâine, fără considerare la aceia, că mergem spre sfârșit. Se judecă părinții cu copiii și frații între ei și pentru fleacuri. A dispărut respectul față de aproapele, față de colegi și prin protecție și afinități caută și astăzi unii să se vâre în posturile celorlalți. Lupta pentru existență și interese meschine, au învrăjbit unele clase contra altora.

Molimele nu mai sunt semne cerești, căci pentru toate s'au aflat leacuri, iar în schimb, prin diferite invenții, omul caută tot mai mult să se apropie de Dumnezeu.

Prin diferitele invenții și mașinării, se înlocuiește forța omenească folosită la întreprinderi, da prin aceasta mulți își pierd izvoarele de câștig, iar consumația scade și în schimb crește criza, pe care și-o explică într'un fel, alții într'altul.

Între împrejurările în cari ne aflăm, fiecare așteaptă pe mântuitorul. La fiecare schimbare ne întrebăm, dacă noul venit, nu va fi cumva acel mântuitor, care va aduce o îmbunătățire a sortii tuturor?

Trăind într'o eră mai civilizată, decât înaintea de aceasta cu 1931 ani, ar trebui să ne îndreptăm singuri, să ne aflăm singuri mântuirea, căci mântuitorul se află între noi, El nu este Fiul, dar este trimisul lui Dumnezeu, care întrunând văzduhurile, s'a așezat pe Tronul Său mareț, cu dorința de a ne mântui de relele ce ne bântuesc și a ne îndrepta pe alte căi mai ferice. Acest mântuitor este M. S. Regele Carol III.

I. SAS.

De ziua Domnului

Ziua Domnului cu tradiționalul și închipuitul Moș Crăciun, pe care altădată în copilărie o așteptam cu atâta plăcere, vine astăzi sub impresia amintirilor vremilor bune, să aline par-că suferințele nevoiașilor de pe pământ.

E bine ca în acest timp să ne reculegem uitând întru câțva necazurile, cari sunt asupra capului nostru și să slăvim într'u mărirea și vecinicia duhului Domnului patimitor.

Suferințele pământești sunt mari și de prigoana omeneirii nu a scăpat nici Domnului nostru Isus Hristos.

Credința însă mântuește. Călăuzit de gândurile bune față de aproapele tău, crezând în Domnul și îndeplinindu-i poruncile Sale, sufletul se ușurează și suferințele sunt consolabile.

Cu aceasta ocazie amintesc aci vorbele înțelepte al Domnului nostru Isus Hristos, când unul din apostolii Săi I-a cerut să-l așeze la dreapta Domnului ori de câte ori avea să șadă la mesele ce I-le da poporul în cinstea Sa.

Și i-a răspuns atunci Domnul: „Au tu nu vrei să stai în dreapta Mea decât pentru aceia ca poporul văzându-te lângă mine, să te mărească și să te cinstească. Sufletul tău însă nu este curat și slujba ta către popor o nesocotești. Pune-te în slujba poporului și atunci vei fi slăvit“.

Cât de creștinească este această poruncă a Domnului. Cât de mult însă este de nesocotită de oamenii pământului, această poruncă.

Ca funcționari ai Statului, avem datoria să slujim poporul. Să ascultăm porunca Domnului și să ne punem în slujba poporului pentru a putea fi slăviți.

Primăria este primul contact al săteanului cu conducerea statului.

Săteanul nu cunoaște alt organ de conducere a poporului, mai aproape de el, căruia să-i arate nevoile lui în legătură cu interesul personal și cel legal, decât Primăria.

Să primim și să ascultăm deci poporul, să-l slujim căci pentru aceasta suntem plătiți.

A pune piedici și a îngreuna rezolvarea unui pas al cetățeanului sau a-i pretinde plata muncii, care îți este odată plătită pe cale legală, înseamnă a mări și mai mult suferințele celui măpăstuit și în loc de

„slava“ despre care vorbește Domnul nostru Isus Hristos, vom avea ura și desconsiderarea.

Cetățeanul rural este astăzi cel mai greu lovit de vitregia vremurilor prin cari trecem.

Să nu greșim interpretând altfel de cum este data menirea noastră de funcționar public, căci vom greși dacă vom înțelege că publicul este pus în serviciul funcționarului și nu funcționarul în serviciul publicului.

Nu funcția ne va atrage „slava“, ci faptele pe cari le vom aduce pentru serviciul public.

Stima, de care avem atâta nevoie, se câștigă tocmai prin aceste fapte și nu se impune.

Să ne punem deci în slujba poporului și vom fi slăviți, aceasta e cuvântul Domnului.

ȘT. DĂSCĂLESCU, notar com.
Mislea — Prahova.

Moș Crăciun

*In trecut erai mai darnic, cel mai darnic dintre sfinți
Și te pricepeai prea bine, să alini la suferinți
Tuturor le făceai partea și pe toți 'i-ai împăcat
Căci umblai cu sacu 'n spate și cu pomul încărcat.*

*Aduceai haine și ghetе, aduceai și jucării
Aduceai la toți ai căsii, la părinți și la copii
Tu știai ori-ce durere cum trebuie alinată*

Moș Crăciun din vremuri bune, Moș Crăciun de altă-dată.

*Moș Crăciun cu plete albe, trăiești și Tu cam demult
Dar un an ca anul ăsta nici chiar Tu n'ai mai văzut
N'aduci pom, n'aduci parale, n'aduci ghetе, n'aduci țoale
Vântul șuieră în vatră, te-așteptăm cu coate goale
Căci cumplita sărăcie ne-a măcinat tot avutul
Și 'nghitind în sec într'una ne reamintim trecutul
Ne gândim c'aveam de toate, pe deasupra și porc gras
Dar ca dintr'un vis, din toate, cu nimica am rămas.*

*Leafa? Chiar și micșorată, n'o primim de luni întregi
Executori vin într'una și de ce vin... mă 'nțelegi
Vin să ne ridice leafa, că-i demult întabulată
Insă și lor li-se spune... nu acuma... altă-dată.*

*Moș Crăciun, ca 'n anul ăstă, să ne vedem cât mai rar
Căci dacă nu-ți schimbi cojocul, eu te șterg din calendar
Iar de vii ca 'n alte vremuri, cu belșuguri, cu de toate
Vino, când îți place ție, căci te-aștept și-n miez de noapte.*

CHIMU

P r o m i s i u n i

Așa scrie la revistă, așa spune din povești, că ni s'a creiat dreptate. — colo sus... la București. S'a lăsit în lume vestea și-a ajuns până la sat, că notarul, — biet notarul, din nou e statificat. Va mai fi una ca asta, la matări și la numiri, dar în ce privește leafa, încă nu ne-au sosit știri, adevăz vorbă să fie, — și de leafă am primit știre, că ne-o va plăti comuna, până la a doua venire. Suntem cum ne slă mai bine și comunali și de stat, dar când amintim de leafă, ni-se cere concordat.

Vine și la noi Crăciunul, dar nu știm cum să-l

primim... să-i arătăm coate goale, să-i spunem că zgrăbulim? Sau să-i arătăm copiii desbrăcați, desculți și goi, să mai vadă și Crăciunul c'am ajuns ca vai de noi, sau să ne zăvorâm ușa și de-o bate să strigăm... nu e nimenea acasă și e frig de tremurăm.

Așa scrie la revistă, așa spune 'n calendar, că se va întâmpla minunea după prima Ianuar, — vom primi lefuri și sporuri, dar domni-s cu gărgăuni și mă lem să nu rămână și acelea... promisiuni.

CHIMU.

Pentru abonații și prietenii noștri

Cu fiecare număr nou apărut, „Revista Administrația Română” s'a impus și mai mult ca singurul organ de specialitate și de utilitate publică și profesională, fiind în același timp și o tribună liberă dela înălțimea căreia s'a spus întotdeauna răspicat cuvântul pentru apărarea revendicărilor notarilor.

„Revista Administrația Română” nu a fost niciodată, nu este în prezent și nu va fi nici în viitor subvenționată de nimeni, pentru că orice publicațiune subvenționată își pierde independența și nu mai poate lupta cu succes pentru binele celor mulți, al cititorilor săi.

Făcând neînchipuit de mari sacrificii materiale pentru o apariție atât de regulată, cum puține publicațiuni apar la noi, cât și pentru o continuă perfecționare tehnică și redacțională, „Revista Administrația Română” nu s'a susținut și nu se susține decât prin sprijinul abonaților săi.

Acest sprijin material al abonaților pentru care

facem un călduros apel la toți cari primesc „Revista Administrația Română” nu constă în alta, decât în plățile abonamentelor pe cari le datorează, — această datorie fiind o datorie de onoare față de publicația care le susține și apără interesele, precum și față de corpul din care fac parte și pe care îl dorim cât mai solidar și mai puternic, cât și față de ei însăși.

De aceea „Revista Administrația Română” roagă stăruitor pe abonații rămași în restanță să-și achite cât mai neîntârziat abonamentele rămase neachitate până în prezent, punându-se astfel la curent. Totodată facem un călduros și stăruitor apel către prietenii noștri, cari ne-au acordat întotdeauna prețiosul lor sprijin, ca să ni-l acorde și de acum înainte, mărimdu-ne numărul abonaților, prin facerea altora noi și menținerea celor vechi.

„Revista Administrația Română” trebuie să fie steagul în jurul căruia toți notarii să se adune pentru izbânda deplină a dreptei lor cauze.

Dezideratele funcționarilor publici

Memoriul prezentat Camerei

Federațiile și asociațiile de salariați publici, au distribuit la Cameră un memoriu semnat de toți președinții asociațiilor afiliate, în care se exprimă dezideratele funcționarilor publici în legătură cu noul buget.

Iată ce cer funcționarii:

1. Suma de cinci mii lei lunar, din oricare salariu, fiind considerată ca minimum de existență, să rămână neatinsă de noua reducere de 15 la sută.

2. Maximum de salariu, inclusiv oricare alte indemnități, să nu treacă peste lei 30.000 lunar pentru cei mai înalți demnitari dela stat, județe, comune și regiile autonome.

3. Legiferarea înlăturării tuturor sinecuriștilor și a tuturor salariaților publici numiți în mod ilegal.

4. Normalizarea și armonizarea tuturor salariilor publice, precum și stabilirea prin legi a cadrelor strict necesare pentru fiecare serviciu public.

5. Legiferarea măsurilor ce trebuiesc luate pentru ieftinirea efectivă a traiului (revizuirea tarifului

vamal și înlăturarea taxelor extra-protecționiste ale industriilor parazitare, ieftinirea produselor regiilor publice, reducerea tarifelor de transport pe c. f. r., ieftinirea taxelor postale, etc.).

6. Legiferarea controlului averilor tuturor salariaților și demnitarilor publici, confiscându-se în folosul statului toate acele averi, care nu pot fi justificate.

7. Legiferarea responsabilității efective a tuturor funcționarilor publici, inclusive ministrii.

8. Revizuirea sistemului actual de excesivă impunere, care paralizază viața economică a țării și luarea de măsuri severe contra evaziei fiscale și contra tuturor acelor care, contrar celui mai elementar sentiment patriotic, și-au depus averile lor în străinătate.

9. Conversiunea datoriilor salariaților publici în aceleași condiții ca și pentru argiculi.

10. Înființarea și organizarea de școale speciale de stat pentru pregătirea profesională a salariaților publici de toate categoriile.

Guvernul pregătește o simplificare totală a administrației

Se vor modifica legea de organizare a ministerelor și statului funcționarilor. — Revizuirea numirilor făcute dela 1924 până azi

O comisie alcătuită din dnii C. Argetoianu, N. Ottescu, subsecretar de stat la interne, Soneiru, secretar general; profesor Alexianu, senator; Gruiu, deputat și Iulian Peter, inspector general administrativ au alcătuit un proiect de lege administrativă.

Prin acest proiect se urmărește o simplificare totală a administrației, prevăzându-se organe administrative mai reduse, un număr mai mic de funcționari și o procedură mai rapidă.

D. Argetoianu pornește dela ideea că nu putem să menținem decât administrația pe care bugetul statului o poate suporta. Această concepțiune de organizare administrativă nu va fi aplicată numai la ministerul de interne, ci la toate departamentele.

Aceiași comisie pregătește în același timp și alte două proiecte de legi: un proiect de organizare a mi-

nisterelor și a tuturor numirilor făcute în administrațiile publice, dela 1924 și până azi.

Guvernul dorește ca traducând în fapt prevederile acestor proiecte să simplifice radical toată adm.

Desigur că partea cea mai dificilă, e cea privitoare la situația funcționarilor publici. Guvernul n'a dat până azi o lămurire în privința intențiilor ce are. Se știe numai că toți funcționarii numiți dela 1924 și până azi, vor fi revizuiți. Nu se cunosc însă normele după care se va face această revizuire, ce categorii de funcționari vor fi menținute și catri sunt slujbașii publici ce vor fi puși în disponibilitate.

Pare însă sigur că guvernul va modifica și statutul funcționarilor, pentru a putea traduce în fapt proiectele sale.

Informațiuni

Redacția revistei arează tuturor abonenților și cititorilor sărbători fericite.

Proiectul de lege, pentru modificarea L. P. O. A. L. a fost distribuit parlamentarilor și se va lua în discuție după sărbători.

Direcțiunea C. F. R. a hotărât ca cu începerea din 1 Ianuarie 1932 să acorde dreptul de călătorie cu reducere de 50% și funcționarilor județeni și comunali.

Ministerul de Finanțe pentru a putea face față plății salarelor soldelor și pensiunilor pe luna Decembrie și înainte de sărbători a dispus să se suspende plata furniturilor și materialelor, până la noui dispozițiuni.

Zilele aceste s'a depus la Senat un proiect de lege, cuprinzând un articol unic, pentru prelungirea termenului de înscriere în listele de naționalitate română până la 31 Dec. 1932.

La apelul nostru, pentru ajutorarea vād. de notar, publicat în numărul trecut al revistei, nu a răspuns nimeni.

Comunele cari nu și-au procurat încă registrele de gajuri, sau cari le-au procurat, dar nu în conformitate cu dispozițiunile legale, le vor procura de urgență în baza legii asupra contractului de gaj agricol, publicată în M. O. No. 87, din 16 Aprilie 1931.

Consiliul de Miniștri a interzise funcționarilor a înainta pe căi lăturănice orice reclamațiune intervenții sau întâmpinării în legătură cu funcțiunea ce deține.

În baza art. 59 din legea drumurilor, invalizii, orfanii și văduvele de războiu, sunt scutiți de serviciul de caraulă (străjeri) și de ori ce alte gărzi și corvezi, cari se fac de locuitorii mobilizați, precum și de plata aditionalelor pentru drumuri, pentru toate veniturile ce ar avea, iar nu numai asupra pensiilor.

Ministerul Agriculturii și Domeniilor a dispus ca la întocmirea rolurilor de dări pe anul 1932 să se radieze ca debitoare Casa Centrală, iar în rol să se treacă acei locuitori și instituții cari folosesc terenul.

Suntem informați că termenul pentru înmatricularea primelor comerciale și industriale la Camerele de Comerț și Industriale s'a prelungit până la 31 Decembrie a. c.

Ministerul de Interne comunică că art. 1 și 2 din legea pentru reducerea lefurilor salariaților publici se aplică și angajaților cu contract plătiți de comună sau de stat.

Dnii președinți ai Reuniunilor județene sunt rugați a ne înainta de urgență un tablou despre toate notariatele din județ, pentru a întocmi lista abonenților pe anul 1932.

Ministerul de Interne a dispus ca anularea timbrelor să fie făcută în așa fel, încât efigia M. S. Regelui să rămână liberă și neatinsă.

Ministruul Muncii, având în vedere dificultățile financiare prin cari trece țara, a aprobat ca oficiile de stare civilă să utilizeze și în anul 1932, comdiecele ou buletinele de născuți, căsătorii și divorțați din anul 1931, rămase neîntrebuințate, rămânând ca înlocuirea lor să se facă irevocabil la 1 Ianuarie 1933.

Ministerul Agriculturii și Domeniilor a aprobat ca plata prețului bunurilor mici cumpărate dela Stat, să se facă în timp de 5 ani, în rate trimestriale egale, cu dobândă de 5%.

Conform disp. art. 46 din Regulamentul pășunilor comunale, bugetele pășunilor comunale urmează a fi completate cu avizul Serviciului agricol județean.

Ministerul de Interne a oprit vânzarea hârtiei maculatură, până la întocmirea unui nou jurnal de Consiliu, care va stabili nouile norme de clasare și de vânzare a hârtiei maculatură.

Ministerul de Interne prin ord. No. 12506—931 pe baza legii pentru modificarea unor dispozițiuni din legea pentru organizarea administrației locale și organizării municipiului București a dispus că notarii redevenind funcționari de stat, pe viitor nu vor mai putea fi anchetați decât de funcționarii de stat.

Dnii Președinți ai Reuniunilor județene sunt rugați a aviza redacția despre data ținerii adunărilor generale pentru a putea lua parte și delegatul motșru la adunările ce se vor ține.

Potrivit circularei Ministerului de Interne No. 9614—924 și avizului dat de Comisiunea pentru propuneri, numiri și înaintări din administrația centrală a Ministerului dat în ședința din 9 Febr. 1924, diplomații școalelor de notari sunt scutiți de examenul de capacitate prevăzut de art. 37 din statutul funcționarilor publici și în consecință vor fi numiți în funcțiuni fără examenul de capacitate.

Din partea Uniunii noastre s'a înaintat un lung memoriu Ministerului, în care s'a cerut ca comisiunea disciplinară pentru funcționarii de stat să funcționeze pe viitor pe lângă fiecare județ în parte, întrucât notarii din cauza neprimirii la timp a salariului și sposeselor enorme cu călătoriile, nu se pot prezenta la desbateri și astfel sunt expuși a fi judecați în lipsă fără a se putea apăra.

Uniunea a cerut Ministerului ca toate posturile de subnotari să fie completate numai cu notari diplomați, întrucât în urma reducerii numărului notariatelor avem un mare număr de notari neplasați.

Congresul notarilor convocat pe ziua de 21 Nov. a. c. în București, a fost amânat, fiind interzis țineria de către Minister și urmează a se ține la o dată ce se va fixa ulterior.

Toți d-nii colegi din întreg cuprinsul țării sunt rugați a colabora la numărul 1 din 1932 al revistei. Manuscrisele pentru revistă sunt a se adresa la redacția revistei: *Cluj, str. Hajdeu 93*. Manuscrisele să fie legibile și semnate.

Presidiul face un călduros apel și roagă pe toți membrii Uniunii să achite taxele și abonamentul revistei, căci altfel orice activitate va stagna. Cei cari doresc ca „Administrația Română” să existe și să prospereze, au datoria să nu întârzie achitarea abonamentelor lor și să colaboreze la revistă. Cu primul curier trimiteți prin mandat poștal, pe adresa casierului nostru costul abonamentului.

Pentru a întâmpina eventuale întârzieri în primirea revistei, rugăm pe d-nii abonați, cari și-au schimbat adresa, să ne comunice imediat, pentru a face modificările necesare în registrele de abonați.

Presidiul face un călduros apel la toți notarii din țară să desbrace haina desinteresului, să fie solidari, să-și satisfacă obligamentul față de Uniune și revistă, achitând cotizația și abonamentul, pentru a putea face față grelei lupte ce ne așteaptă.

D-nii președinți ai Reuniunilor județene sunt rugați a comunica revistei la timp, data ținerii adunărilor generale, pentru a fi prezent și delegatul nostru la adunările ce se țin.

Cu adâncă durere trebuie să constatăm, că unii domni colegi refuză primirea revistei, dând prin aceea dovadă de o vădită indiferență și desinteresare față de revista, care-i apără și le susține interesele lor.

Uniunea se va îngriji, ca la timpul potrivit să publice în revistă numele tuturor acelor, cari în timpuri grele au dovedit a fi nedemni de a face parte din organizația noastră.

Toți d-nii președinți ai Reuniunilor județene sunt invitați a înainta de urgență Min. de Interne un memoriu bazat, prin care să ceară ca notarii, în baza evaluării ce au, să poată înainta până la gradul de șef de serviciu inclusiv, deoarece pentru acești funcționari nu există nici un stimulent pentru zel și nici o recompensă pentru merite, pentru că majoritatea notarilor deși bine notați rămân în același grad zeci de ani, astfel că în timp ce pentru alte categorii de funcționari există gradații și avansări mecanice, pentru notari nu există nici o înconjurare a muncii prestate.

Ca să putem apăra am făcut sacrificii pe care nimeni altul nu le-ar fi făcut.

Socotim ca o datorie să apărăm drepturile notarilor și să luptăm pentru înălțarea lor morală și materială.

Am avut multe dovezi că cuvântul nostru e primit și ascultat.

Suntem deci hotărâți să continuăm.

Dar ca să putem face față cheltuielilor mari ale publicației, trebuie să avem sprijinul cititorilor. Ii rugăm deci insistent pe toți cei rămași în restanță cu plata abonamentului, să ne trimită de urgență datoria pe adresa casierului.

Presidiul Uniunii a cerut sistarea tuturor mutărilor „în interes de serviciu” și acordarea și pe viitor a inamovibilității, dela care depinde prosperarea administrației și dezvoltarea comunelor.

Presidiul a cerut ordonanțarea indemnizației de transport a tuturor celor transferați în trecut în interes de serviciu, precum și recunoaștea drepturilor câștigate, în ceea ce privește salarizarea, protestând contra reducerii salariilor și invitând pe toți notarii din țară să întenteze acțiune în contencios pentru menținerea salariului legal stabilit în trecut și redus printr-o simplă tresătură de condei, neținându-se cont de drepturile consfătuite prin Constituție.

Dacă există legalitatea în această țară, dreptatea va fi cu noi.

Transferările funcționarilor publici

Notarul comunei Ungureni, dl Alexiu Bârsan, care fusese transferat în comuna Teliu, jud. Sibiu, de către ministrul de interne, pe baza avizului comisiei de numiri și înaintări. Curtea de apel din Brașov, la care funcționarul se adresase cu o plângere în Contencios, a anulat decizia ministrului de interne, ordonând reintegrarea reclamantului. Ministerul a făcut recurs în Casație, care a fost respins erii de înalta Curte de Casație secția III-a. S'a statuat din nou jurisprudența că funcționarul definitiv bucurându-se de stabilitate, nu poate fi transferat decât în condițiile art. 50 din statu și ar. 90 din regulamentul statutului funcționarilor publici, care prevede că o transferare ca să fie legală trebuie ca „interesul de serviciu” care a condus la transferare să fie stabilit de către comisia de numiri și transferări.

JURISPRUDENȚA

Curtea de Casație S. III-a No. 629
din 3 Aprilie 1931

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — MINISTER DE INTERNE. — RECURS ERARHIC. — ACȚIUNE ÎN CONTENCIOS.

Atunci când Ministerul de Interne face, ca în speță, oficiu de autoritate administrativă de recurs erarhic, deciziunea lui nu împiedică exercițiul acțiunii în contencios administrativ.

Curtea de Casație S. III-a No. 1036
din 16 Iunie 1931

FUNCȚIONAR PUBLIC. — PUNERE LA RETRAGERE. — ACHIESARE. EROARE DE DREPT.

Imprejurarea că un funcționar ar fi primit să fie pensionat pe baza unei anumite legi — în speță pe baza art. 203 din legea de organizare a ministerelor — nu poate fi limulă în seamă și nu poate constitui o piedică la admiterea acțiunii în contencios, atunci când funcționarul nu a știut că nu intră în prevederile legii.

**Curtea de Casație S. III-a No. 1808
din 19 Decembrie 1930**

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — DAUNE MORALE. — ADMISIBILITATE. — (Art. 6, 7 și 8 l. contenciosului administrativ; Art. 998 și 999 cod. civil).

Potrivit art. 6 din legea contenciosului administrativ — care reproduce art. 107 din Constituție — instanțele de contencios administrativ sunt competente de a judeca în general orice cerere de despăgubiri întemeiată pe ilegalitatea unui act administrativ de autoritate, fie că o asemenea cerere ar constitui un accesoriu la cererea de anulare a actului pretins ilegal, fie că reclamantul s'ar mărgini să pretindă numai despăgubiri bănești, fiind suficient ca reclamantul să dovedească — pentru admisibilitatea în principiu a cererii sale de daune — că este vorba de un act administrativ de autoritate, care i-a vătămat un drept.

**Curtea de Casație S. III-a No. 889
din 20 Mai 1931**

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — ACTIUNE. — DESTITUIREA FUNCȚIONARULUI. — TERMEN.

(Art. 4 legea contenciosului administrativ).
DESTITUIRE. — ÎNȚELES. (Art. 4, al. 2 l. contenciosului administrativ).

Prin termenul „înlocuire“ prevăzută de art. 4, al. 2 din legea contenciosului administrativ, legiuitorul a înțeles orice act de autoritate care ar avea de efect îndepărtarea unui funcționar și înlocuirea lui cu un altul; întrucât destituirea funcționarului produce acelaș efect, oșebit de alte consecințe ce legea îi atribuie în mod special, ea intră încontestabil în sfera noțiunii de „înlocuire“ termen prin care legiuitorul a înțeles să cuprindă toate modurile de îndepărtare din funcțiune.

**Curtea de Casație S. III-a No. 1059
din 19 Iunie 1931**

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — JUDECARE ÎN LIPSĂ. — DACĂ SE APLICĂ LEGEA ACELĂRII.

(Art. 9, l. contenciosului administrativ; Art. 29 și 39, l. accelării din 1929).

TIMBRU. — ACTIUNE. PLATA. — (Art. 1, 5 și 41, l. timbrului).

a) *Art. 9 din legea contenciosului administrativ prevede că instanța chemată să judece în această materie, este datoare să examineze actele părților dela dosar și să se pronunțe asupra lor, fără însă să-și impună și obligațiunea prescrisă de art. 29 din legea accelării, astfel că în materie de contencios administrativ instanța de judecată este în drept să respingă o acțiune ca nesustenută, în lipsa reclamantului.*

b) *Potrivit disp. art. 42 din legea timbrului, în privința cererilor introductive de instanță netimbrate sau insuficient timbrate, judecata poate acorda, la cerere părții, un termen pentru complectarea timbrului, obligând și la plata amenzii.*

Dar, dacă partea lipsește dela înfățișare, judecata nu are obligațiunea să someze din oficiu pe parte să completeze timbrul, astfel că poate anula cererea publică insuficient timbrată.

**Curtea de Casație S. III-a No. 1048
din 17 Iunie 1931**

FUNCȚIONAR PUBLIC. — INCADRARE. — NU ARE NICI O INFLUENȚĂ ASUPRA STABILITĂȚII. (Art. 199, 203, 204, legea de organizare a ministerelor).

Incadrările făcute cu ocaziunea punerii în aplicare a legii de organizare a ministerelor nu au avut alt scop și efect decât acela de a repartiza pe funcționari — cu drepturile și pozițiunea ce aveau — în diversele servicii administrative fără a se inova însă întru nimic în ceea ce privește principiile și normele cuprinse în statutul funcționarilor publici cu privire la modul și condițiunile de dobândire a stabilității.

**Curtea de Casație S. III-a No. 1058
din 19 Iunie 1931**

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — COROANE AUSTRO-UNGARE. — PRESCHIMBARE. — CERERE. — ACT ADMINISTRATIV DE AUTORITATE. (Art. 1 legea pentru contenciosul administrativ).

Refuzul Ministerului de Finanțe de a rezolva o cerere privitoare la schimbul unor coroane ce se pretinde că ar fi fost depuse spre preschimbare constituie un act administrativ de autoritate susceptibil de a deschide părții interesate calea acțiunii în contencios.

**Curtea de Casație S. III-a No. 1061
din 19 Iunie 1931**

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — REGULAMENTUL DE ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ. — INSTRUCȚIUNI MINISTERIALE. — ACTIUNE ÎN CONTENCIOS. — NORME. (Art. 1, l. conten. ad-tiv).

Dacă este adevărat că regulamentele de administrațiune publică și instrucțiunile ministeriale date în baza unor dispozițiuni legale sunt acte administrative, de autoritate care pot fi cenzurate de instanțele de contencios, nu este însă mai puțin exact că acei care se pretind vătămăți prin aplicarea lor trebuie să arate neapărat în mod precis în fața instanței de fond care este anume textul de care autoritatea administrativă nu a ținut seamă.

**Curtea de Casație S. III-a No. 1101
din 24 Iunie 1931**

COMISIUNI DISCIPLINARE. — CARACTER. — NORME.

Comisiunile disciplinare pentru constatarea și calificarea abaterilor funcționarilor publici au caracterul unor organe administrative, pur consultative, iar nu al unor instanțe judecătorești, supuse, în ce privește constituirea și funcționarea lor, regulilor și principiilor prescrise de codul de procedură și legea organizării judecătorești.

In județul Cluj, sunt vacante mai multe posturi de subnotar.

Diplomații școlilor de notari cari doresc a ocupa un post de subnotar în acest județ, vor înainta cererile lor însoțite de actele necesare de statutul funcționarilor publici Prefecturii județului Cluj.

Pentru tot cece privește redacția: cererile de abonamente, manuscrise, reviste, ziare, cărți etc. a se adresa la redacția revistei: *Cluj, Str. Hajdeu 93.*

Pentru tot cece privește administrația: sumele de bani mandate postale, scrisori de valoare etc. a se adresa d-lui IOAN HAJDEU CASSIERUL UNIUNII, NOTAR IN COCIUBA-MARE p. u. TINCA jud. Bihor. Sumele restante datorite revistei se vor trimite tot pe numele d-lui Ioan Hajdeu.

Alcătuire de d-nii:

T. C. Marinescu

Director General al Ministerului de Interne
Direcția Personalului
Secretar general delegat

I. C. Nicolau

Director General în Ministerul de Interne

C. G. Grigorescu

Subdirector general în Ministerul de Agricultură și Domenii

A. Ch per

Director în Ministerul de Agricultură și Domenii
Șeful Secției Pășunelor

Al. Lascarov-Moldovanu

Avocat cl. I. al Ministerului de Interne

Dr. V. Voiculescu

Medic Sanitar al Municipiului București

Petre Ștefănescu

Inspector General Administrativ în Ministerul de Interne

Recomandăm colegilor marele

„Indreptar Administrativ”

Pentru uzul tuturor funcționarilor din diferitele ramuri administrative ale țării. — Autorităților publice de toate felurile și toate gradele, — instituțiilor băncilor, studenților, etc.

Acest îndreptar, care de fapt este un mare dicționar administrativ, cu totul nou în publicistica noastră românească, este menit a fi un îmbogățitor de cunoștințe un cruțator de energii și un îndemnat de activități creatoare pe ogorul vieții noastre publice.

Consultarea lui va fi pentru oricine de un folos practic imediat și netăgăduit.

Autorii lui, gândindu-se că trebuie să facă din el o lucrare care să poată sta la îndemâna câtor mai mulți, n'au cruțat nici o jertfă și, deși lucrarea este impunător de voluminoasă, peste 800 pagini pe două coloane, cu litere compacte, au statornicit un preț popular de 400 (patru sute) lei volumul.

Indemnăm pe abonații și cititorii noștri, a-și opri din vreme exemplarele ce le sunt de nevoie, asigurându-i că banul lor va căpăta astfel o întrebuințare din cele mai rodnice.

Aviz

Rugăm abonații noștri, cari ne mai datorează încă unele sume pe anii trecuți să binevoiască a le achita de urgență. Nu putem socoti de sprijitori ai revistei noastre pe aceia, cari ne îngreuează apariția, prin neachitarea la timp a abonamentului. O revistă reclamă, sute de mii lei cheltueli anual și nu poate apăre regulat, dacă abonații nu achită la timp abonamentele. Ca organ care stăm în serviciul întregului corp notarial și administrației comunale, rugăm abonații noștri, ca fiecare să ne câștige câte un abonat nou, ca să putem mări revista.

A apărut:

Manual de drept constituțional Român

de **Dr. M. VARARU** Consilier în Comit. Central de revizuire profesor și docent universitar
1 Volum 120 pagini, format mic, pus la curent cu întreaga *Legislațiune, Doctrină și Jurisprudență a ultimei legislațiuni.* — *Prețuri Lei 95.—*

In depozit la librăriile: Alcalay și Cartea Românească București.

Doriți să cunoașteți documentele cele mai noi păzite cu sfințenie în archiva Hoffburgului cari au eșit la lumină prin prăbușirea casei domnitoare Habsburg de Lotheringia?

Atunci citiți marele roman istoric adaptat pt. film:

Avram Iancu

de: **Domokos H. B.**

Traducere din ungurește

de: **Dim. Iovănel.**

In acest roman sunt descrise — bazat pe documente istorice — în mod fascinant, evidențiind faptele glorioase și inima nobilă a aceluia erou național al nostru, pe care poporul l-a numit încă în viață: Regele Munților!!!

468 pagini Lei 330.

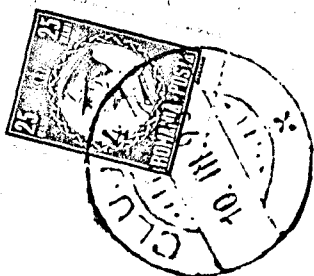
Comenzile la Administrație: Cluj, Str. General Drăgălina 120.

Cine primește un număr se consideră abonat.

Administrația Română
Organul Uniunii Generale a Notarilor din România
Cluj, Str. Hașdeu 93.

Biblioteca Universității
Domnului NOTAR COMUNAL

Comuna _____

P. U. _____

Județul _____

Cluj